

**Inspectieverslag over de schooldoorlichting van het
*KTA Paramedisch instituut te Mechelen***

Inrichtende macht	Scholengroep 5
	Vlieghavenlaan 1, 3140 Keerbergen
Instelling	KTA Mechelen Paramedisch Instituut
Adres	Augustijnenstraat 92, 2800 Mechelen
Telefoon	015 29 01 36
Fax	015 20 63 18
E-mail	Paramedisch.instituut@telenet.be
Website	www.paramedischinstituut.be
Instellingsnummer	40907
Werkstations	25 en 32
Datum doorlichting	29 mei – 4 juni 2007
Samenstelling inspectieteam	
	Vera Timmers, inspecteur S.O.
	Walter Van den Brandt, inspecteur S.O.
	Hubert Van Tendeloo, inspecteur S.O.
	Jos Van de Velden, inspecteur S.O.
Deskundige, behorend tot de administratie	Nihil
Andere deskundigen die niet tot de inspectie behoren	Willem Deryckere, stafmedewerker Directie Verpleging, UZ Gent
Coördinatie en verslaggeving	Jos Van de Velden
Intern nummer van de school	G23/04
Datum van bespreking met de directie	2 juli 2007

VOORAF¹

- **Leeswijzer**

Voor u ligt een verslag van de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap over de doorlichting van een school voor secundair onderwijs. Deze doorlichting vindt haar rechtsgrond in het decreet van 1991 m.b.t. de onderwijsinspectie, de pedagogische begeleidingsdiensten en de dienst voor onderwijsontwikkeling. Daarin wordt de inspectie o.a. belast met de controle op

- de kwaliteit van het studiepeil en
- de naleving van de regelgeving.

De inspectie is niet bevoegd voor de evaluatie van individuele leraren. De lezer vindt dus ook geen lerarenbeoordelingen terug in dit verslag.

Voor de controle van de kwaliteit van het studiepeil dient de inspectie na te gaan of de school goedgekeurde leerplannen volgt en realiseert bij haar leerlingen. De inspectie doet een directe controle op de naleving van de onderwijsregelgeving. Wat de controle op de naleving van andere regelgeving betreft, i.c. de controle op de naleving van de wet op de veiligheid, het welzijn en de hygiëne, is de inspectie belast met een marginale toetsingscontrole.

Wanneer de school een goed studiepeil realiseert en ze in orde is met de naleving van de regelgeving krijgt ze een gunstig advies. Dergelijk advies is noodzakelijk wil de school verder wettige getuigschriften en diploma's kunnen uitreiken aan haar leerlingen en wil ze (indien gewenst) verder opgenomen worden in de financierings- en subsidiëringsregeling.

De wijze waarop een school haar wettelijke verplichtingen nakomt, is echter vrij en behoort tot de autonomie van de school. De pedagogische werking van een school kan echter in grote mate mede bepalend zijn voor de kwaliteit van het studiepeil. Ook de schoolpopulatie zelf, de infrastructuur en de wijze waarop de werkmiddelen worden besteed kunnen daarin een rol spelen.

Daarom wil de onderwijsinspectie bij de beoordeling van het schoolrendement rekening houden met deze pedagogische aspecten zonder er sanctionerend op in te grijpen.

Om haar dubbele opdracht op een transparante wijze uit te voeren, met name controleren van het studiepeil en naleving van de regelgeving enerzijds en anderzijds bij de beoordeling ervan rekening houden met de specificiteit van de school, beschikt de onderwijsinspectie over een doorlichtingsconcept met bijbehorend instrumentarium, aangepaste procedures en verslaggeving.

Voor meer informatie kan de lezer de website van de inspectie secundair onderwijs raadplegen: <http://www.onderwijsinspectie.be/so>

Een correcte lezing van het verslag vraagt echter een goed inzicht in het achterliggende concept en de structuur van het verslag. Daarom wordt dit hieronder kort toegelicht.

Wat de conceptueel-inhoudelijke benadering betreft, wordt uitgegaan van volgende drie principes:

- het verslag wil 'concluderend' zijn;
- het verslag wil 'confronterend' zijn;
- het verslag maakt gebruik van 2 verschillende schalen.

Er werd geopteerd voor een '*concluderend*' verslag en niet voor een 'beschrijvend' verslag. Dit impliceert dat de lezer geen volledige beschrijvingen zal vinden van alles wat onder een bepaalde rubriek over de betrokken school te vertellen valt. De inspectie zal na haar onderzoek tot een 'conclusie' komen. Deze conclusie is de (cursieve) openingszin onder de titel van een rubriek. In de tekst daaronder wordt de conclusie verder onderbouwd aan de hand van een aantal vaststellingen.

---

¹ Ingevoegd vanaf september 2006.

Omwille van de gelijke behandeling van scholen en van een transparante beoordeling werd ervoor geopteerd om de concluderende zinnen te standaardiseren.

In deze zinnen wordt steeds één van 2 *mogelijke schalen gebruikt*, afhankelijk van de rubriek.

- een 2-puntenschaal: voldoende / onvoldoende, waarmee de inspectie haar controle-opdracht duidelijk stelt;
- een 4-puntenschaal: goed / veeleer goed / veeleer zwak / zwak, waarmee de inspectie haar evaluatie uitdrukt.

Indien de rubriek betrekking heeft op aspecten die onder de controlebevoegdheid van de inspectie vallen (i.c. studiepeil en regelgeving), kan de inspectie sanctionerend optreden. Uit de onderbouwing zal dan verder blijken welke schakeringen de inspectie binnen deze schalen heeft aangetroffen (bijvoorbeeld tussen nipt voldoende en excellent).

Indien de rubriek betrekking heeft op aspecten die tot de pedagogische vrijheid van de school behoren, onthoudt de inspectie zich van een uitspraak m.b.t. het al dan niet voldoende zijn van bijvoorbeeld 'het algemeen beleid' van de school, maar wenst zij wel uit te drukken in welke mate 'het algemeen beleid', zoals het in de school wordt gevoerd, een bijdrage levert of ondersteunend werkt m.b.t. het realiseren van een voldoende studiepeil en / of de zorg voor de naleving van de regelgeving.

De rode draad doorheen het verslag is de onderlinge *confrontatie* van de verschillende rubrieken. Deze confronterende benadering krijgt expliciet vorm in de rubriek 'kernproces'. Hier wil de inspectie duidelijk weergeven of en in welke mate het algemeen beleid effectief wordt gerealiseerd in de dagdagelijkse schoolpraktijk (m.a.w. doet de school wat ze zegt dat ze doet?). In deze rubriek wil zij tevens aangeven waar de sterktes en de zwaktes van de school liggen.

In het verslag worden een aantal rubrieken afgesloten met 'voorbeelden van goede praktijk' en met 'werkpunten'. Met de voorbeelden van goede praktijk wil de inspectie de scholen wijzen op de knowhow en de expertise die ze reeds in huis hebben. De werkpunten, voor zover ze niet zijn opgenomen in de rubriek 'dringende actiepunten' zijn bedoeld als vrijblijvende aanbevelingen voor de school.

De 'dringende actiepunten' betreffen enkel tekorten die onder de controle vallen van de inspectie en die een impact hebben op de erkenning en / of de financiering en / of subsidiëring van de school. Zij worden geconcretiseerd in het advies.

In de formulering van het advies kan de inspectie gebruik maken van drie mogelijkheden of combinaties ervan:

- *Gunstig*: de school voldoet aan de minimaal opgelegde voorwaarden.
- *Gunstig, beperkt in de tijd*: de school of één of meer onderdelen van de school voldoet/voldoen niet aan een aantal wettelijk opgelegde voorwaarden. De tekorten zijn echter van die aard dat de inspectie van mening is dat de school deze binnen een redelijke termijn kan wegwerken. In dat geval wordt in het advies duidelijk geformuleerd welke tekorten moeten worden weggewerkt in welk structuuronderdeel. De termijn wordt tevens aangegeven.
- *Ongunstig*: de school of één of meer onderdelen voldoet/voldoen niet aan de wettelijk opgelegde voorwaarden. De tekorten zijn zo ernstig dat de inspectie van mening is dat geen bijsturing meer mogelijk is. In dat geval treedt automatisch art. 13² van het Besluit van de Vlaamse regering³ i.v.m. de uitvoering van sommige bevoegdheden van de onderwijsinspectie in werking.

---

² Een negatief advies zal voor wat de scholen en onderwijsinstellingen betreft aanleiding geven tot uitvoering van het [besluit van de Vlaamse regering van 2 februari 1999](#) betreffende de werking en de organisatie van het paritair college van onderwijsinspecteurs.

³ [Besluit van de Vlaamse regering betreffende de wijze waarop sommige bevoegdheden](#) van de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap worden uitgevoerd van 2 februari 1999.

Ten slotte willen wij de lezer attent maken op de tijdgebondenheid van de vaststellingen in dit verslag. Immers, n.a.v. een schooldoorlichting kan/moet een school effectief bepaalde werkpunten opnemen zodat deze na enige jaren tot het verleden kunnen behoren.

De directeur van de school is verplicht dit verslag binnen een termijn van 30 kalenderdagen na ontvangst op de agenda te plaatsen van een personeelsvergadering. Zij/hij is verplicht dit verslag integraal met het personeel te bespreken. Het personeel heeft inzagerecht en kan desgewenst van de school een kopie van het verslag krijgen.

Tenzij de termijnen anders gesteld werden vindt in principe in het derde jaar na de schooldoorlichting de opvolging plaats. Het advies over de school wordt dan bijgesteld en toegevoegd aan het schooldoorlichtingsverslag.

- **Inzagerecht**

Alle andere belangstellenden hebben eveneens inzagerecht en kunnen een kopie van dit verslag krijgen door een aanvraag te richten aan

Mevr. Christine Van Parijs
Hendrik Consciencegebouw, lokaal 2A09
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL
Christine.vanparijs@ond.vlaanderen.be

- **Opmerking**

Het verslag mag niet gebruikt worden voor commerciële doeleinden (bijv. met het oog op leerlingenwerving). Het is niet toegelaten een vergelijking van scholen uit te werken op basis van een vergelijking van gegevens uit doorlichtingsverslagen. Dit zou een negatie betekenen van de schooldoorlichting waarin de inspectie de eigenheid van de school maximaal wil respecteren.

Dit verslag werd door de inspecteur-generaal voor het Secundair Onderwijs naar de inrichtende macht en naar de directie van de school verzonden op **maandag 27 juli 2007**.

INHOUDSOPGAVE

1	<i>Over welke school gaat het?</i>	6
1.1	Identificatie	6
1.2	Leerlingenaantallen en onderwijsaanbod.....	6
1.3	Vorige doorlichting	7
1.4	Huidige doorlichting	8
2	<i>Hoe goed is het beleid van de school?</i>	9
2.1	Algemeen beleid	9
2.2	Onderwijskundig beleid	10
2.3	Personeelsbeleid.....	13
2.4	Logistiek beleid.....	14
3	<i>Hoe goed werkt de school?</i>	16
3.1	Studierichtingsverslagen	16
3.1.1	TSO Apotheekassistent en TSO Farmaceutisch-technisch assistent.....	16
3.1.2	TSO Chemie.....	20
3.1.3	TSO Gezondheids- en welzijnswetenschappen.....	22
3.1.4	Studiegebied Personenzorg tweede en derde graad BSO en TSO	24
3.1.5	Studiegebied Personenzorg vierde graad BSO (modulair)	27
3.2	Vakoverschrijdende eindtermen.....	31
3.3	Kernproces in relatie tot het schoolbeleid	31
4	<i>Welke resultaten boekt de school?</i>	33
4.1	Schoolrendement.....	33
4.2	Welbevinden	33
5	<i>Conclusies</i>	35
5.1	Wat zijn de sterke punten van de school?	35
5.2	Wat zijn de zwakke punten van de school?	35
5.2.1	Punten voor verbetering vatbaar	35
5.2.2	Dringende actiepunten	35
6	<i>Advies</i>	36

1 OVER WELKE SCHOOL GAAT HET?

1.1 Identificatie

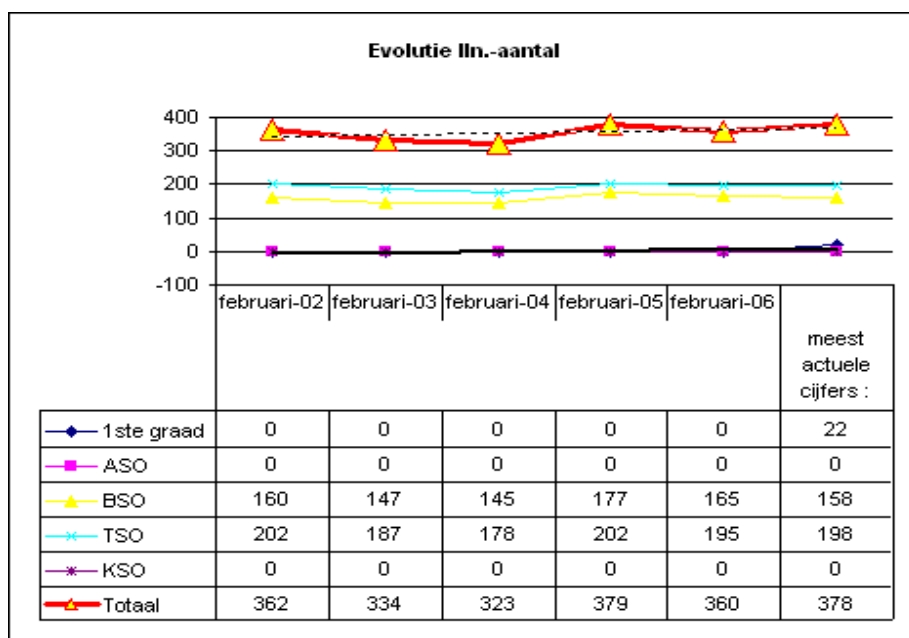
De school is gehuisvest in de campus van de Augustijnenstraat die gebouwd werd in 1981. Het toenmalige Hoger Instituut voor Paramedische Beroepen had als “verpleegstersschool” een beperkte onderbouw secundair onderwijs (Verpleegaspiranten en Verzorging) en postsecundaire studies Verpleegkunde in het hoger onderwijs en het ASBO⁴. In 1990 werd het ASBO Verpleegkunde te Jette gefuseerd met het instituut. Na de afsplitsing van het hoger onderwijs in 1995 ten gevolge van het hogeschooldecreet heeft de instelling zich ontwikkeld tot een sterk geprofileerde paramedische secundaire school met een eerste graad, een tweede en derde graad BSO en TSO en een vierde graad verpleegkunde, deze laatste zowel in Mechelen als in Jette. De vierde graad is sinds 2000 modulair ingericht. De eerste graad werd zeer recent opgestart, namelijk in september 2006.

Het schoolgebouw ligt nabij de stadsring te Mechelen, goed bereikbaar met het openbaar vervoer, fiets en auto, in een relatief groene omgeving naast het stadspark en de kruidtuin. Op de campus bevindt zich een autonoom internaat met restaurant, dat tot 2005 deel uitmaakte van het Paramedisch Instituut. Het schoolgebouw kenmerkt zich door licht en ruimte. Zowel voor de eerste als voor de vierde graad zijn aparte les- en ontspanningsruimten gecreëerd.

De vierde graad wordt gekenmerkt door een gevarieerde studentenpopulatie, o.a. doordat de VDAB volwassenen stimuleert om deze studies aan te vatten. De vestigingsplaats Jette is geïntegreerd in de campus van de Erasmushogeschool. De aanwezigheid van andere vormen van hoger onderwijs heeft er een invloed op de leeromgeving, die minder schools functioneert en meer voorzieningen biedt.

1.2 Leerlingenaantallen en onderwijsaanbod

Onderstaande tabellen geven een overzicht van de leerlingenaantallen (exclusief de vierde graad) en van het onderwijsaanbod.

Het leerlingenaantal varieert in beperkte mate, wat niet evident is aangezien het o.m. afhangt van een belangrijke instroom uit andere scholen in het tweede leerjaar van de tweede graad en het eerste leerjaar van de derde graad (variërend van circa 20 tot 50 %).

⁴ ASBO: aanvullend secundair beroepsonderwijs.

K.T.A. Mechelen : Paramedisch Instituut					
Structuuronderdeel		Graad	Ij	IIn	totaal
1ste graad	1e Ij.A	1	1	22	22
Studiegebied Chemie TSO	Apotheekassistent	3	3	16	
	Chemie	3	1 2	14	
	Farmaceutisch-technisch assistent	3	1 2	17	
	Techniek-wetenschappen	2	1 2	9	56
Studiegebied Personenzorg TSO	Gezondheids- en welzijnswetenschappen	3	1 2	55	
	Leefgroepenwerking	3	3	22	
	Sociale en technische wetenschappen	2	1 2	41	
	Sociale en technische wetenschappen	3	1 2	24	142
Studiegebied Personenzorg BSO	Kinderzorg	3	3	24	
	Organisatiehulp	3	1 2	9	
	Thuis- en bejaardenzorg	3	3	7	
	Verpleegkunde 4e graad (modulair)	4	0	99	
	Verzorging	3	1 2	66	
	Verzorging-voeding	2	1 2	53	258

Het studieaanbod is samenhangend en gespecialiseerd in enkele studiegebieden. Van de meeste studierichtingen is de school meestal de enige aanbieder in de scholengemeenschap.

De recente oprichting van de eerste graad is erop gericht een nog stabielere schoolbevolking te kunnen bereiken. Deze programmatie kwam er o.a. op vraag van ouders die het spijtig vonden dat hun kind na het basisonderwijs niet onmiddellijk terecht kon in een school met de studiegebieden waarvoor het interesse betoont.

1.3 Vorige doorlichting

De vorige doorlichting vond plaats van 2 tot 10 juni 1997.

Volgende vakken / studierichtingen waren toen het uitgangspunt: Nederlands, lichamelijke opvoeding, wetenschappen, vakkendomein Opvoedkunde, vakkendomein Verzorging, huishoudkunde, stages.

Het advies was gunstig.

1.4 Huidige doorlichting

Bij de huidige doorlichting werden volgende studierichtingen in het BSO via een aantal vakken van het specifiek gedeelte doorgelicht:

- Kinderzorg;
- Thuis- en bejaardenzorg;
- Verzorging-voeding;
- Verzorging;
- Organisatiehulp.

In het TSO werden volgende studierichtingen via een aantal vakken van het specifiek gedeelte doorgelicht:

- Apotheekassistent;
- Chemie;
- Farmaceutisch-technisch assistent;
- Gezondheids- en welzijnwetenschappen;
- Leefgroepenwerking.

Het project Verpleegkunde vierde graad, modulair onderwijs, werd eveneens onderzocht in het kader van een globale evaluatie van het project. Aan dit onderzoek wordt geen schooladvies met betrekking tot erkenning en financiering gekoppeld.

2 HOE GOED IS HET BELEID VAN DE SCHOOL?

2.1 Algemeen beleid

De continuïteit en de stabiliteit van het algemeen beleid van de school hebben geleid tot een leefklimaat met een evenwicht tussen sereniteit, openheid, activiteit en betrokkenheid, gekoppeld aan een leerklimaat met een gezonde dynamiek. Er wordt over gewaakt dat de onderwijskwaliteit op hoog niveau blijft, terwijl de school toch openstaat voor een zeer diverse leerlingenpopulatie.

De school heeft steeds gestreefd naar een geest van actief pluralisme, gedragen door het Pedagogisch Project van het Gemeenschapsonderwijs. Daartoe worden in het GOK-beleidsplan⁵ de leerlingenbegeleiding en participatie als prioriteiten uitgewerkt. In de vierde graad wordt een intensieve begeleiding o.a. bekomen door de invulling van de gedifferentieerde onderwijsactiviteiten (GOA).

De participatie functioneert goed, zowel via de officiële organen als via werkgroepen. De piramidale beleidsstructuur is afgeplat tot een overlegstructuur, waar de directie ondersteund wordt door een breed team van personeelsleden dat zich heeft verdiept in specifieke taken. De pedagogische raad formuleert adviezen over alle domeinen van het onderwijskundig beleid; deze worden meestal uitgevoerd. Daarnaast heeft de school de 'hersencel' die voorstellen tot vernieuwing uitwerkt en voorlegt aan de pedagogische raad. Ook de frequent vergaderende leerlingenraad heeft zijn inbreng.

De werking van de scholengemeenschap heeft een inbreng in o.m. personeelsbeleid, ICT-beleid, nascholing, preventiebeleid en samenwerking met netoverstijgende stedelijke structuren.

Er werd een degelijke basis gelegd voor interne kwaliteitszorg. Zo heeft de school in 2003 en 2005 deelgenomen aan twee studies van de universiteiten van Antwerpen en Gent waarbij prestaties en welbevinden van de leerlingen werden in kaart gebracht. In het kader van het GOK-beleid groeien de laatste jaren initiatieven die impulsen geven aan zelfevaluatie.

---

⁵ GOK: gelijke onderwijskansen.

2.2 Onderwijskundig beleid

Schoolcurriculum

- ✓ *In haar onderwijskundig beleid besteedt de school voldoende aandacht aan de realisatie van de basisvorming, de specifieke vorming en de vakoverschrijdende vorming. Op het vlak van interne kwaliteitszorg heeft de school hiervoor initiatieven genomen.*

De school steunt haar curriculum op de lessentabellen en de leerplannen van het gemeenschapsonderwijs. Ze heeft ook meegewerkt aan het opstellen van een aantal daarvan. Ze gebruikt haar lestijdenpakket correct voor de leerlingen die de lestijden genereren. Het gebruik van uren die geen lessen zijn, is verantwoord.

De beperkte omvang van sommige klasgroepen noopt de school tot samenstellingen, waaronder enkele verticale samenstellingen in de derde graad. Leraren van de basisvorming hebben soms moeilijkheden met de heterogene groepen die daardoor worden gecreëerd.

In het curriculum staat aandacht voor een degelijke werkhouding en verantwoordelijkheidszin centraal, wat zeker in het studiegebied Personenzorg logisch is. Integratie van theorie en praktijk wordt bevorderd door TV en PV in een klasgroep telkens aan één leraar te geven. Ook de stagebegeleiding hoort hierbij, met het doel de samenhang tussen leren in en buiten de school te vergroten. Alle studierichtingen hebben een stage. Er wordt vanuit het beleid veel aandacht besteed aan de planning en de opvolging van de stage.

Een aantal vakgroepen van de basisvorming streeft naar een vakinvulling die gericht is op de studierichtingen of op introductie van didactische vernieuwing. In PAV wordt voor een groot deel projectmatig gewerkt en worden werkvormen toegepast zoals hoekenwerk en contractwerk. Met dit doel wordt ook een nieuw lokaal ingericht. Leerlingen worden aangespoord tot reflectie door elk thema op het einde te beoordelen. Voor een aantal onderwerpen wordt samengewerkt met andere vakken. De vakgroep lichamelijke opvoeding heeft haar vak een invulling gegeven die aansluit bij de behoeften van het studiegebied Personenzorg. Er wordt gewerkt aan de fysieke basisconditie die deze leerlingen nodig hebben in hun beroepsleven. De vakgroep heeft een teambuildingsdag in het leven geroepen met het doel de leerlingen te leren in een team te functioneren.

De brede vorming wordt bevorderd door werkgroepen voor bv. milieu, gezondheid en de leerlingenraad. Verder is er een behoorlijk sportaanbod tijdens de middagpauze en worden zinvolle studiebezoeken georganiseerd. De vakgroep expressie werkt bewust aan creativiteit zowel in de vakken in het BSO als projecten voor het TSO, de “kunstknutsels”, betrokkenheid bij de geïntegreerde proef (GIP).

Het gebruik van ICT wordt ondersteund door een werkgroep die zowel technisch als pedagogisch resultaten heeft geboekt. Sinds kort is een nieuw elektronisch leerplatform gestart.

De school heeft een taalbeleidsplan gericht op alle leraren en leerlingen. Er zijn enkele concrete aandachtspunten zoals evaluatieafspraken en afspraken voor de begeleiding van de nieuwe eerste graad. Voor het overige is nog niet duidelijk aangegeven wat er buiten de taalvakken wordt verwacht.

Voorbeelden van goede praktijk

- De initiatieven in de vakken van de basisvorming zoals lichamelijke opvoeding en PAV.
- De zorg om samenhang na te streven tussen TV en PV en stages.

Werkpunt

- Het taalbeleid uitdiepen voor alle vakken.

Leerlingenbegeleiding

- ✓ *De leerlingenbegeleiding functioneert goed. Op het vlak van interne kwaliteitszorg heeft de school hiervoor initiatieven genomen.*

De leerlingenpopulatie omvat een aanzienlijk percentage leerlingen uit bijzondere groepen, wat ook wordt weerspiegeld in het aantal GOK-uren dat de school ontvangt. De school heeft gekozen voor de thema's 'preventie en remediëring van ontwikkelings- en leerachterstanden' en 'leerlingen- en ouderparticipatie'. Taalproblemen van de leerlingen zijn niet de eerste zorg. Het GOK-team formuleerde in haar beleidsplan algemene doelstellingen, verder uitgewerkt tot concrete, meestal goed meetbare doelstellingen. Deze laatste zijn een mooi voorbeeld van zelfevaluatie: er wordt op de geplande tijdstippen nagegaan of de resultaten werden behaald.

Doordat het CLB vlak bij de school is gevestigd, is er niet geopteerd voor vaste contacturen. Anderzijds is de CLB-medewerker bijna dagelijks in de school. Zijn taak is o.m. de ondersteuning van de leerlingenbegeleiders. Er zijn weinig vragen vanuit de vierde graad: de problemen van de volwassen studenten worden bijna steeds door de school zelf opgelost. Dikwijls zijn ze van organisatorische aard, zoals de combinatie van gezinsleven van de volwassen studenten met de stageplanning.

De invoering van de eerste graad, momenteel bewust beperkt tot één klas, is met veel zorg gebeurd. Zo werd voorzien in een remediëringsopdracht, wat nuttig blijkt voor de globaal veeleer zwakke leerlingenpopulatie. Van deze opdracht maakt ook de aanpak van leerlingen met leerstoornissen deel uit, waarbij het CLB eveneens een rol speelt.

De school werkt actief aan studiekeuzebegeleiding. De toelatingsklassenraden hebben een belangrijke rol. Zeker in de verzorgende sector wordt, met wisselend succes, getracht een ontradend advies te geven aan leerlingen die niet de geschikte vaardigheden vertonen. Verder zijn er initiatieven zoals de SOHO-dag in maart 2007, het vergelijken van de competenties van secundair en hoger onderwijs, een meeloopdag in hoger onderwijs en de Dream day. De school vindt dat enkele jaren SOHO-werking geleid hebben tot resultaten zoals een vermindering van de ongepaste studiekeuzes en een toename van het aantal voortstuderende allochtone leerlingen. Ook is t.o.v. de vorige schooldoorlichting de interne doorstroming verbeterd: er is een opmerkelijke stijging van het aantal leerlingen dat de tweede en derde graad BSO op vier jaar doorloopt. De wil tot verder studeren is bij de meeste leerlingen aanwezig.

Inzake diagnose en opvolging van psychosociale en socio-emotionele problemen grijpen de twee leerlingenbegeleiders, het leerlingensecretariaat en de directeur snel in. Proactief worden er activiteiten georganiseerd met het oog op een hoger welbevinden zoals de klasdag in september, een GWP, de teambuilding voor de derde graad. Verder heeft de school in samenwerking met externen een druginterventieplan met duidelijke procedures uitgewerkt.

De rol van de klastitularis is versterkt. Er werd een functiebeschrijving opgesteld. De leraren hebben een vorming gekregen, o.a. over conflicthantering en over overeenkomsten bij gedragsproblemen.

Er wordt samengewerkt met Mechelse ondersteunende organisaties zoals PROS (probleemgedrag op school) en met de nabijgelegen hogeschool van het vrij onderwijs, waar studenten zich inzetten voor ondersteuning aan huis van kansarme leerlingen.

De afwezigheden en spijbelgedrag worden vooral toegeschreven aan enkele hardnekkige gevallen. De school en het CLB volgen het probleem op de voet en hebben de situatie voldoende onder controle.

Voorbeelden van goede praktijk

- Het beleid van het GOK-team.
- De studiekeuzebegeleiding.
- De samenwerking met het CLB en met ondersteunende organisaties.

Leerlingevaluatie

- ✓ *De leerlingevaluatie is veeleer zwak. Op het vlak van interne kwaliteitszorg heeft de school hiervoor initiatieven genomen.*

Het beleid op dit punt is veeleer zwak, in de zin van ‘veel vrijblijvender dan andere elementen van het beleid’. De richtlijnen zijn soms vaag, vanuit de gedachte dat de vakgroepen beter kunnen bepalen wat nodig is. Dat blijkt niet altijd te renderen, omdat de meeste vakgroepen er niet toe komen hun evaluatievisie en -praktijk te bespreken en concrete vakspecifieke procedures vast te leggen.

Er zijn anderzijds diverse aanzetten om de kwaliteit van de evaluatie te versterken. Zo wordt in de derde graad BSO gewerkt met een attituderapport gebaseerd op de SAM-schaal. In de vierde graad is geopteerd voor frequente evaluatie, uitgaande van de ervaring dat een groot deel van de studenten niet de geschikte aanleg heeft om zelfstandig grote hoeveelheden te studeren. Er is ook een model ontwikkeld voor zelfevaluatie en stage-evaluatie voor verzorging. Het wordt bijgestuurd: vorig jaar was gestart met een zeer gedetailleerd document, dat echter voor de stagementoren te uitgebreid was, maar wel kan bewaard blijven om de student over zichzelf te leren reflecteren.

De centrale richtlijnen voor de geïntegreerde proef hebben vooral betrekking hebben op vormgeving en zijn vrijblijvend. Inhoudelijk is zeer weinig voorgeschreven over de medewerking van vakken of over de band met het studieprofiel. De concrete uitleg hierover wordt aan de begeleidende leraar overgelaten, wat leidt tot ongelijke interpretaties binnen eenzelfde klasgroep.

Het schoolreglement bevat in verband met vakantietaken volgende passage: “Indien de delibererende klassenraad het nuttig acht met het oog je slaagkansen het volgend studiejaar te verhogen, kan je een vakantietaak worden opgelegd. *De evaluatie ervan wordt in rekening gebracht van de quotering van D.W.1 van datzelfde vak, het volgend jaar.*” Dat is in strijd met de regelgeving.

Voorbeeld van goede praktijk

- De inspanningen om de evaluatie van vaardigheden en attitudes aan te pakken.

Werkpunten

- Het schoolreglement in verband met leerlingevaluatie aanpassen.
- De richtlijnen voor de geïntegreerde proef verduidelijken.
- Een visie op evaluatie uitwerken en concretiseren.

2.3 Personeelsbeleid

- ✓ *Het personeelsbeleid functioneert goed. Op het vlak van interne kwaliteitszorg heeft de school hiervoor initiatieven genomen.*

De evolutie van een klassiek centraal beleid naar een moderne, meer horizontale beleidsstructuur waarbij een vorm van middenkader werd gecreëerd, heeft geleid tot een breed draagvlak.

Sinds dit schooljaar is het mentoraat van de nieuwe leraren in het leven geroepen. De betrokken leerkracht heeft nascholing gevolgd over gesprekstechnieken en volgt het mentorenoverleg van de scholengemeenschap. Er is voor de nieuwe leraren een bundel beschikbaar over praktische elementen van het schoolleven. Voor didactische vragen wordt individueel gewerkt, ook via elektronische weg.

De coördinatie van de vakgroepen wordt als een beleidsprioriteit beschouwd, maar in de werkelijkheid blijft de aansturing van de vakgroepen heel voorzichtig. De resultaten zijn dan ook uiteenlopend en nog veeleer oppervlakkig. In het kader van GOK heeft de school een nieuwe stap gezet door de vakgroepwerking te evalueren aan de hand van een zelf ontworpen document. Dit kan ertoe leiden dat de vakgroepen inhoudelijk een grotere diepgang en samenhang gaan nastreven.

Het nascholingsbeleid van de school is gebaseerd op een behoeftepeiling, waaruit prioriteiten zijn afgeleid, bv. de invulling van de pedagogische studiedagen (de laatste drie thema's waren evaluatie, vakgroepwerking en het GOK-beleidsplan). In samenwerking met de scholengemeenschap is nascholing georganiseerd over attitudebeoordeling en over het mentoraat van nieuwe leraren. Volgend jaar is voor alle leraren nascholing gepland over het gebruik van het elektronisch leerplatform. Het dient opgemerkt dat de school haar nascholingsgelden niet volledig gebruikt, terwijl er uit de studierichtingsverslagen toch noden te voorschijn komen.

De GOK-werking heeft de professionalisering van de leraren een stimulans gegeven. Beleidsmatig denken in termen van de pdca-cirkel⁶ van kwaliteitszorg wordt ondersteund door resultaten zichtbaar te maken.

Voor de evaluatie van het personeel zijn twee documenten ontworpen: een functiebeschrijving en zelfevaluatiedocument voor leraren. Bij de beoordeling van leraren wordt rekening gehouden met de didactische aspecten (variatie in werkvormen, aanleren van vaardigheden) en met het groepsfunctioneren (deelname aan werkgroepen, functioneren in het team).

Het ondersteunend personeel werkt efficiënt. De school heeft voor de betrokkenen een duidelijke taakverdeling, waarin het pedagogische aspect een kleinere plaats heeft dan de bijdrage die ze in de realiteit leveren. Daarom wordt nu een voorstel bestudeerd met een grotere bijdrage van het leerlingensecretariaat in de leerlingenbegeleiding.

Voorbeelden van goede praktijk

- De evolutie naar een meer horizontale beleidsstructuur.
- De initiatieven gericht op kwaliteitszorg (zelfevaluatie van leraren, vakgroepen en GOK-doelen).

Werkpunten

- De vakgroepen op een aantal punten sterker sturen.
- Het gebruik van de nascholingsgelden opvolgen.

---

⁶ PDCA: plan, do, check, act.

2.4 Logistiek beleid

Aspecten van financieel beleid

- ✓ *Het financieel beleid is duidelijk. Op het vlak van interne kwaliteitszorg heeft de school hiervoor initiatieven genomen.*

De school werkt voor de boekhouding op een transparante manier samen met de scholengroep, wat concreet betekent dat ze een duidelijk overzicht van haar eigen financiën bewaart. Er is een positief saldo dat moet toelaten grote kosten in het onderhoud op te vangen.

De kostenraming die de ouders krijgen, blijft veeleer ruw, met een boven- en ondergrens. Het gaat steeds om aanvaardbare bedragen.

Vanaf volgend schooljaar worden de kosten gecentraliseerd geïnd, drie maal per jaar. Dit is o.m. op vraag van de ouders die de talrijke kleine bedragen onoverzichtelijk vonden en van het personeel dat te veel tijd moest steken in het ophalen ervan.

Voorbeeld van goede praktijk

- Het transparante beleid.

Materieel beleid

- ✓ *Het materieel beleid is goed. Op het vlak van interne kwaliteitszorg heeft de school hiervoor initiatieven genomen.*

De infrastructuur en de leermiddelen voldoen. Nieuwe aankopen kunnen vlot gebeuren.

Het klein onderhoud van de lokalen is behoorlijk: de school oogt verzorgd. Voor het groot onderhoud worden een vernieuwing van de platte daken gepland en een uitbreiding van de parkeermogelijkheden.

De ICT-coördinator heeft, in samenwerking met de scholengroep, de infrastructuur op punt gesteld, met o.m. nieuwe toestellen en beveiligde software. Het netwerk van de administratie en het pedagogische netwerk werden op aparte servers geïnstalleerd.

Voorbeeld van goede praktijk

- De netheid van de school.

Veiligheid en welzijn

- ✓ *Veiligheid en welzijn voldoet. Op het vlak van interne kwaliteitszorg heeft de school hiervoor initiatieven genomen.*

Organisatie van het welzijnsbeleid

Het welzijnsbeleid is behoorlijk geïntegreerd in het schoolbeleid. Ook de samenwerking met de scholengroep verloopt positief. Er is slechts één bijsturing nodig op korte termijn, namelijk de opleiding van de lokale preventieadviseur. Dit euvel is ontstaan door een personeelwissel.

Arbeids- en leermiddelen

De procedures voor de aankopen en de indienststelling zijn reeds jarenlang ingeburgerd in het schoolbeleid. Er kan nog wat verbeterd worden op het vlak van de beschikbaarheid of zichtbaarheid van de (nood)instructies bij enkele toestellen.

Leer- en werkomgeving

De leer- en werkomgeving voldoet. In het brandweerverslag en het evacuatieverslag staan nog aanbevelingen om de situatie te verbeteren. De elektriciteitskeuring gaf een aantal tekortkomingen aan, waarvoor de school ondertussen een overeenkomst heeft gesloten met een elektricien die de nodige aanpassingen tijdens de zomervakantie zal uitvoeren. De producten met gevaarlijke eigenschappen worden correct opgeslagen.

Hygiëne en gezondheid

De school wordt behoorlijk onderhouden. Er is echter een knelpunt, dat men niet verwacht in een school met dit profiel waar bovendien veel initiatieven worden genomen op het vlak van milieu en gezondheid: de leerlingen laten de toiletten dikwijls vuil achter, vooral door allerlei rommel op de grond te gooien.

In het sanitair wordt nog gewerkt met handdoeken wat niet overeenstemt met de regelgeving inzake hygiëne.

Werkpunten

- De leerlingen nog sterker responsabiliseren in verband met de hygiëne van de toiletten.
- De lokale preventieadviseur de nodige opleiding laten volgen.

3 HOE GOED WERKT DE SCHOOL?

3.1 Studierichtingsverslagen

3.1.1 TSO Apotheekassistent en TSO Farmaceutisch-technisch assistent

- ✓ *De leerplandoelstellingen van het specifiek gedeelte van de studierichting TSO Apotheekassistent worden in voldoende mate gerealiseerd.*
- ✓ *De leerplandoelstellingen van het specifiek gedeelte van de studierichting TSO Farmaceutisch-technisch assistent worden in voldoende mate gerealiseerd.*

Leerplanrealisatie

Beide studierichtingen leiden tot de erkende beroepstitel van farmaceutisch-technisch assistent en moeten daarvoor voldoen aan de bepalingen van het 'Koninklijk besluit van 5 februari 1997 betreffende de beroepstitel en de kwalificatievereisten voor de uitoefening van het beroep van farmaceutisch-technisch assistent en houdende vaststelling van de lijst van handelingen waarmee deze laatste door een apotheker kan worden belast' (KB). De studierichting Farmaceutisch-technisch assistent wordt ingericht in het eerste en tweede leerjaar van de derde graad en bereidt de leerlingen ook voor op het hoger onderwijs. De studierichting Apotheekassistent is een finaliteitsrichting en komt alleen voor als specialisatiejaar in het derde leerjaar van de derde graad.

TSO Farmaceutisch-technisch assistent

Van volgende (deel)vakken van het specifiek gedeelte werd de leerplanrealisatie nagegaan in het eerste en/of tweede leerjaar⁷: TV toegepaste biologie (algemene biologie, microbiologie, anatomie), TV toegepaste chemie (algemene en organische chemie, practicum analytische chemie), TV toegepaste fysica, TV apotheek (cosmetologie, fytologie, farmaceutische technologie, wetgeving en tarifiering, toxicologie, farmacologie en kwaliteitszorg) en TV stage apotheek. Daarnaast werd ook de geïntegreerde proef (GIP) beoordeeld.

De leerplanrealisatie voldoet, maar verschilt sterk naargelang van het (deel)vak. Dit is eveneens het geval voor de gerichtheid op het studierichtingsprofiel en de samenhang met de andere vakken van het specifiek gedeelte. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn de samenstellingen van de leerlingen met andere studierichtingen en de organisatie van de vakgroepwerking (zie hieronder rubriek *Algemeen*).

Omdat de school beide studierichtingen nog maar enkele schooljaren geleden geprogrammeerd heeft en ze nog in volle ontwikkeling zijn, laat het urenpakket voorlopig niet toe dat de leerlingen voor alle (deel)vakken van het specifiek gedeelte afzonderlijk zitten. Voor toegepaste biologie vormt de samenstelling voor de deelvakken 'algemene biologie' en 'microbiologie' met de leerlingen van Gezondheids- en welzijnswetenschappen echter geen probleem. De leerinhouden sluiten goed aan bij het profiel van beide studierichtingen en worden behoorlijk gerealiseerd. Het deelvak 'anatomie' daarentegen, dat de leerlingen afzonderlijk krijgen en waarin ook de fysiologie van de verschillende stelsels aan bod komt, wordt veel minder op de studierichting gericht. Er worden geen aandoeningen besproken en geen verbanden gelegd met de apotheekvakken, hoewel de mogelijkheid daartoe bestaat via de uitbreidingsdoelen.

Voor toegepaste fysica zitten de leerlingen in het eerste leerjaar samen met de studierichting Sociale en technische wetenschappen en in het tweede leerjaar met de leerlingen van Gezondheids- en welzijnswetenschappen. Alle grote leerplandelen komen aan bod, maar omdat het leerplan voor verschillende studiegebieden⁸ geldt en bijgevolg weinig specifiek is, kan men met deze

⁷ Niet elk deelvak komt in beide leerjaren voor.

⁸ Dit is ook het geval voor het nieuwe leerplan dat volgend schooljaar in voege treedt.

klassamenstelling de leerplandoelstellingen veel moeilijker volgens de eigenheid van elke studierichting differentiëren en de samenhang met andere vakken van het specifiek gedeelte bewerkstelligen.

Voor toegepaste chemie zitten de leerlingen voor het deelvak 'algemene en organische chemie' in beide leerjaren samen met de studierichting Chemie, waar toegepaste chemie het hoofddoel van de opleiding is. De focus van de lessen ligt dan ook op de studierichting Chemie. Van het deelvak 'algemene en organische chemie' vormen de leerinhouden van de algemene chemie de theoretische basis voor het practicum analytische chemie, waarvoor de leerlingen wel afzonderlijk zitten. Omdat het practicum alleen in het eerste leerjaar georganiseerd wordt en het deelvak 'algemene en organische chemie' over de twee leerjaren gespreid is, zijn beide deelvakken niet op elkaar afgestemd. Daardoor moet men ook tijdens de practicumlessen nog theorie geven om leerlingenproeven met inzicht te kunnen laten uitvoeren. Bovendien worden behoorlijk wat lessen aan vraagstukken besteed, zodat het aantal practica erg beperkt blijft. Het leerplan toegepaste chemie wordt dan ook maar matig gerealiseerd.

Het leerplan apotheek wordt zeer goed afgewerkt. De samenhang tussen de farmaceutische vakken is uitstekend en zorgt samen met de stage en de GIP dat de leerlingen het werk in een officina in al zijn facetten leren kennen.

Vermits alle leerplannen minstens op voldoende wijze worden gerealiseerd en de praktische opleiding tot farmaceutisch-technisch assistent voortreffelijk is, voldoet het geheel aan de bepalingen van het KB.

TSO Apotheekassistent

Van volgende (deel)vakken werd de leerplanrealisatie van het specifiek gedeelte nagegaan: TV toegepaste biologie (m.i.v. anatomie en fysiologie), TV toegepaste chemie (algemene en anorganische chemie, organische chemie), TV toegepaste fysica, TV apotheek (cosmetologie, fytologie, galenica, wetgeving, deontologie en tarificatie, toxicologie, farmacologie en kwaliteitszorg) en TV stage apotheek. Daarnaast werd de GIP beoordeeld en werd ook kennis genomen van de behandelde leerinhouden van de deelvakken 'communicatie en voorlichting' en 'medische zorgverlening' die in het complementair gedeelte onder het vak TV apotheek ressorteren. Deze deelvakken worden echter niet bij het advies betrokken.

De leerplanrealisatie voldoet, maar net zoals in de studierichting Farmaceutisch-technisch assistent is ze verschillend naargelang van het vak en geldt dat ook voor de samenhang met de andere vakken en de gerichtheid op het studierichtingsprofiel.

In toegepaste biologie komen alle grote leerplandelen aan bod, maar ligt de nadruk te veel op de pathologie en te weinig op de menselijke anatomie en fysiologie. De samenhang met apotheek is echter uitstekend. Dit is eveneens het geval voor toegepaste fysica waar de benadering van het leerplan een voorbeeld van goede praktijk is voor het richten van een vak op het studierichtingsprofiel. De realisatie van het leerplan toegepaste chemie daarentegen, voldoet slechts nipt. Aan het gedeelte algemene en anorganische chemie worden zodanig veel lessen besteed dat de hoofdstukken organische chemie slechts oppervlakkig behandeld kunnen worden. Als reden hiervoor geeft men de gebrekkige kennis van de chemie van de instromende leerlingen op, maar bij het opstellen van de jaarplanning houdt men daar geen rekening mee. Het leerplan apotheek wordt uitstekend gerealiseerd. Zowel de farmaceutische vakken als de stage en de GIP zijn volledig gericht op het beroepsprofiel van de farmaceutisch-technisch assistent.

Het specialisatiejaar voldoet dus eveneens aan de bepalingen van het KB.

Algemeen

Het feit dat niet alle (deel)vakken even goed gericht zijn op het studierichtingsprofiel en dat de samenhang tussen de vakken niet optimaal is, wordt ook veroorzaakt door de organisatie van de vakgroepwerking. Alle leraren aardrijkskunde, apotheek, informatica, natuurwetenschappen en wiskunde zetelen samen in één grote vakgroep, die ofwel in zijn geheel over overkoepelende zaken overlegt, ofwel in deelvakgroepen over vakgebonden materies. De enkele keren dat men per

studierichting vergadert, betreft het vooral praktische afspraken. Bovendien blijken alleen de leraren van de apotheekvakken op de hoogte te zijn van het bestaan van het KB en bijgevolg van de specifieke opleidingsdoelen voor het beroep van farmaceutisch-technisch assistent.

Bevorderend voor de opleiding in beide studierichtingen is de kwaliteit van de stages. De leerlingen doen zowel een blokstage als een alternerende stage en worden goed opgevolgd. De stagedossiers zijn volledig in orde op enkele details in de stageovereenkomsten na, als gevolg van een wijziging in de omzendbrief SO/2002/09⁹ bij de aanvang van het schooljaar. De GIP is aan de stage gekoppeld en vormt er een harmonisch geheel mee. De eindwerken zijn verzorgd en inhoudelijk relevant.

Ook het feit dat alle lessen in goed uitgeruste vaklokalen plaatsvinden, werkt de leerplanrealisatie in de hand.

Leerlingenbegeleiding

In de bijgewoonde lessen viel het op dat het leerklimaat aangenaam en de aanpak aanmoedigend is. De leraren zijn bereid om leerlingen met problemen te helpen, ook buiten de lessen. Toetsen en examens worden besproken, zodat de leerlingen uit hun fouten kunnen leren. In het specialisatiejaar organiseert men een sollicitatietraining als voorbereiding op de arbeidsmarkt.

In de meeste (deel)vakken werken de leerlingen met een degelijke, door de leraar opgestelde cursus. In een aantal daarvan komt echter nog heel wat invuldidactiek voor. Soms betreft het slechts het invullen van één woord. In het deelvak 'algemene en organische chemie' wordt de leerstof bijna integraal gedictieerd, wat veel kostbare lestijd in beslag neemt en niet tot het leerproces bijdraagt. In de overige (deel)vakken nemen de leerlingen zelfstandig (aanvullende) notities, wat spoort met de uitgangspunten van de vakoverschrijdende eindtermen 'leren leren' van de derde graad, die op zelfredzaamheid gericht zijn. Het zelfstandig kunnen noteren is overigens een belangrijke vaardigheid in het hoger onderwijs.

De meeste leerlingenmappen zijn goed in orde. Voor de practicumverslagen gelden vakoverschrijdende afspraken. Ze worden alle volgens hetzelfde, wetenschappelijk verantwoord stramien opgesteld.

Leerlingenevaluatie

De beoordeling van het dagelijks werk gebeurt via toetsen, taken, practicumverslagen en permanente evaluatie, al naargelang van het vak. Ook gedrag, houding en andere attitudes komen in aanmerking. De toetsen over grotere leerstofgehelen worden minstens een week vooraf aangekondigd. Kleine overhoringen worden in principe niet vooraf aangekondigd omdat men van de leerlingen verwacht dat ze steeds hun les leren.

De stages worden zorgvuldig en twee maal per rapportperiode geëvalueerd. De stagegever speelt hierbij een belangrijke rol. De evaluatie van de GIP verloopt volgens de voorgeschreven richtlijnen.

De meeste examenopgaven zijn eenduidig, maar naargelang van de leraar zijn ze niet altijd voldoende representatief als evaluatie van de leerplandoelstellingen. In een aantal gevallen overweegt de evaluatie van de kennisdoelen op de andere leerplandoelstellingen. In beide studierichtingen komt het hergebruik van identieke opgaven in opeenvolgende schooljaren voor. Dit tast de betrouwbaarheid van het examen aan en wekt de indruk dat men de evaluatie niet aanwendt voor het bijsturen van de eigen onderwijspraktijk. Gelet op de vele tekorten en de lage klasgemiddelden (meermaals lager dan 50 %) voor heel wat (deel)vakken, zou dit nochtans zinvol zijn. Momenteel worden de oorzaken van de tekorten alleen bij de leerlingen gelegd.

In de studierichting Farmaceutisch-technisch assistent neemt men van het practicum analytische chemie een schriftelijk examen af. De zin hiervan kan in vraag gesteld worden als men de leerlingen gedurende een geheel schooljaar aan het werk heeft gezien en men bijgevolg zou moeten weten welke praktische vaardigheden ze beheersen. Met een schriftelijk examen kan men trouwens geen praktische

---

⁹ Zie: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13301>. Deze omzendbrief dient best voor de aanvang van elk schooljaar geraadpleegd te worden.

vaardigheden meten en wat men er wel mee kan meten (berekeningen en vraagstukken) dekt maar een gedeelte van de te evalueren leerplandoelstellingen.

Voorbeelden van goede praktijk

- De focus van de apotheevakken op de kwalificatievereisten voor het beroep van farmaceutisch-technisch assistent.
- De wijze waarop het leerplan toegepaste fysica van het specialisatiejaar op het studierichtingsprofiel wordt gericht.
- De organisatie, de begeleiding en de kwaliteit van stages en de GIP.
- De verzorgde cursussen van de meeste (deel)vakken.
- De sollicitatietraining in het specialisatiejaar.
- De aandacht voor permanente evaluatie in sommige vakken.

Werkpunten

- Met betrekking tot de leerplanrealisatie en -gerichtheid:
  - via gezamenlijke studie van de leerplannen en het KB, de samenhang tussen de vakken van het specifiek gedeelte bevorderen;
  - de nodige randvoorwaarden scheppen om de vakken beter te kunnen richten op het studierichtingsprofiel;
  - het practicum analytische chemie in de studierichting Farmaceutisch-technisch assistent uitvoeren zoals het leerplan het voorschrijft. Hiervoor de deelleerplannen 'algemene en organische chemie' en 'practicum analytische chemie' op elkaar afstemmen;
  - in het specialisatiejaar de vereiste aandacht schenken aan alle leerplandoelstellingen van toegepaste biologie en toegepaste chemie.
- Met betrekking tot de leerlingenbegeleiding, meer aandacht schenken aan (de uitgangspunten van) de vakoverschrijdende eindtermen 'leren leren' van de derde graad, i.h.b. in de studierichting Farmaceutisch-technisch assistent.
- Met betrekking tot de leerlingenevaluatie:
  - de opgaven van toetsen en examens meer richten op de leerplandoelstellingen;
  - het hergebruik van identieke examenopgaven in opeenvolgende schooljaren vermijden;
  - de evaluatie aanwenden om de eigen onderwijspraktijk te beoordelen en eventueel bij te sturen met het oog op betere leerlingresultaten;
  - in het practicum analytische chemie van de studierichting Farmaceutisch-technisch assistent ook de leerplandoelstellingen voor de praktische vaardigheden volwaardig evalueren.

3.1.2 TSO Chemie

- ✓ *De leerplandoelstellingen van het specifiek gedeelte van de studierichting TSO Chemie worden in voldoende mate gerealiseerd.*

Leerplanrealisatie

Van volgende (deel)vakken van het specifiek gedeelte werd de leerplanrealisatie nagegaan: toegepaste biologie, toegepaste chemie (algemene en organische chemie, practicum organische chemie, analytische chemie, practicum analytische chemie, fysico-elektrochemie, chemische technologie), toegepaste fysica. Daarnaast werd ook de geïntegreerde proef beoordeeld.

De leerplandoelen toegepaste chemie worden in behoorlijke mate bereikt. Voor een studierichting met dit profiel mag wel een hoger niveau worden verwacht voor de practica chemie. Ze bevatten nog te veel 'kookboekopdrachten', wat leidt tot weinig zelfstandigheid en weinig uitdagend onderwijs. Bovendien wordt er weinig geleerd over hedendaagse toestellen en technieken, wat enigszins, maar in heel beperkte mate, wordt opgevangen door bezoeken aan bedrijven of aan een hogeschool. De school heeft wel voor de nabije toekomst de aankoop van een spectrometer gepland.

In toegepaste fysica worden de leerplandoelen goed gerealiseerd. Er wordt veel aandacht besteed aan de plaats van wetenschappen in ons wereldbeeld, aan de actualiteit en aan de ervaringswereld van de leerlingen; de wiskundige benadering wordt bewust beperkt gehouden ten voordele van het inzicht in verbanden. In toegepaste biologie worden de leerplandoelen goed gerealiseerd, met voldoende diepgang en aandacht voor wetenschappelijke actualiteit.

De stage van twee weken, elke leerling in een apart bedrijf, levert een duidelijke meerwaarde voor de opleiding. Een uitwisseling van ervaringen tussen de leerlingen kan dit nog versterken, omdat ze zo hun gezichtsveld op de sector verruimen.

Net zoals in de studierichting Farmaceutisch-technisch assistent geeft de organisatie van de vakgroepwerking aanleiding tot een beperkte gerichtheid op het studierichtingsprofiel en een beperkte samenhang in het specifiek gedeelte.

Leerlingenbegeleiding

Het lesmateriaal varieert van schitterend voor toegepaste fysica (aanschouwelijk met gebruik van zowel simpel als gesofisticeerd materiaal, gestructureerd, aandacht voor actualiteit en leefwereld, uitdagend, verwijzingen naar bronnen) over goed voor toegepaste biologie tot soms bedenkelijk voor toegepaste chemie (uitgezonderd een deel van de analytische chemie). Soms moeten de leerlingen alles noteren. Dit ondermijnt het uitdagende karakter van de lessen en laat te weinig tijd voor aanschouwelijk onderwijs. Het leerproces wordt weinig ondersteund als leerlingen niet beschikken over een minimum aan gestructureerd cursusmateriaal.

ICT wordt in toegepaste fysica gebruikt in demonstratieproeven en leerlingenproeven. In de overige vakken is er weinig aandacht voor vakspecifieke ICT-toepassingen. Het contrast tussen de grote medewerking van de vakgroep aan het ICT-schoolbeleid en de ICT-integratie in de klaspraktijk is verbazend.

De studiekeuzebegeleiding ondersteunt de leerlingen voldoende om een verantwoorde keuze te kunnen maken. Hierbij vervult ook de stage een rol.

Leerlingenevaluatie

Voor de beoordeling van het dagelijks werk zijn er voldoende evaluatiemomenten (taken, toetsen). De proefwerken hebben een niveau in overeenstemming met de leerplannen. Voor een aantal vakken zijn modelantwoorden opgesteld. Het laatste examen van de derde graad is voor alle vakken mondeling.

Er worden proefwerken georganiseerd voor laboratorium analytische chemie, wat niet nodig is om de leerlingen te kunnen beoordelen. De vakgroep heeft twee beoordelingsbladen voor de stage en het proefwerk laboratorium analytische chemie die best geschikt zijn als basis voor een leerlijn van specifieke vaardigheden. Een ruimere toepassing van deze documenten kan de evaluatie transparanter

maken, bijdragen tot een betere zelfkennis van de leerlingen en leiden tot een verruimde communicatie met de ouders.

De geïntegreerde proef wordt tijdig gestart en aan de hand van een logboek voldoende frequent gevolgd. De resultaten komen niet steeds overeen met het profiel van de studierichting: de werken zijn soms te beschrijvend, te weinig chemisch georiënteerd en te weinig gesteund op eigen onderzoek.

De evaluatie van de stages gebeurt aan de hand van een document dat aansluit bij het profiel van de studierichting en wordt uitgevoerd in samenspraak van de stagementor en de stagebegeleider. Het resultaat wordt mondeling met de leerling besproken, maar de stagebeoordeling wordt niet aan de ouders bezorgd, hoewel ze interessante informatie bevat die niet op het rapport wordt vermeld.

Voorbeelden van goede praktijk

- De bijdrage van de stage in de opleiding.
- De uitgangspunten en de aanschouwelijke aanpak van de lessen toegepaste fysica.

Werkpunten

- Het niveau en het profiel van de geïntegreerde proef versterken.
- De evaluatie van laboratoriumvaardigheden volgens een leerlijn uitwerken.
- In toegepaste chemie meer vakspecifieke ICT-toepassingen invoeren.
- Een minimum aan cursusmateriaal invoeren in toegepaste chemie.

3.1.3 TSO Gezondheids- en welzijnswetenschappen

- ✓ *De leerplandoelstellingen van het specifiek gedeelte van de studierichting TSO Gezondheids- en welzijnswetenschappen worden in voldoende mate gerealiseerd.*

Leerplanrealisatie

Van volgende (deel)vakken van specifiek gedeelte werd de leerplanrealisatie nagegaan: toegepaste biologie, toegepaste chemie, toegepaste fysica, opvoedkunde, huishoudkunde en stages verzorging. Daarnaast werd ook de geïntegreerde proef beoordeeld.

In de wetenschapsvakken wordt een degelijke basiskennis aangeleerd, in overeenstemming met de leerplannen.

De integrale aanpak binnen een aantal vakken en het thematisch werken bevorderen de leerplanrealisatie. Recent werden ter ondersteuning van de leerplanrealisatie en het leerproces nieuwe leerlingencursussen opgesteld. Dit leerlingenmateriaal oogt erg verzorgd. De vele thema's uit de verscheidene leerplannen komen in voldoende mate aan bod. De leerlingen krijgen voldoende oefenmomenten om de algemene beroepsvaardigheden te verwerven.

Binnen deze studierichting hebben contextfactoren de leraren ertoe gebracht een geëigende visie op de stages te ontwikkelen. Organisatorisch worden de stages goed opgevolgd door effectieve begeleidingsactiviteiten. De gehanteerde werkwijze van alternerende stages is niet duidelijk. De stageplaatsen zijn goed gekozen. De leraren spelen in op het specifiek tewerkstellingsaanbod van de regio en/of het interessegebied. De stageactiviteiten sluiten meestal aan bij de opleiding. Het stageregister bevat alle noodzakelijke stagedocumenten. De stageovereenkomst is niet volledig conform de regelgeving opgemaakt, wat juridisch aanleiding kan geven tot discussie. De stage wordt opgevolgd door diverse leraren die betrokken zijn bij de opleiding. Met gerichte opdrachten en effectieve begeleidingsactiviteiten wordt het niveau van de stages bewaakt. De leraren-stagebegeleiders waken erover dat de stageactiviteiten in hoofde van elke leerling zoveel mogelijk worden ingeoefend tijdens het leerjaar.

Net zoals in de studierichting Farmaceutisch technisch assistent geven de samenstellingen van de leerlingen en de organisatie van de vakgroepwerking aanleiding tot een beperkte gerichtheid op het studierichtingsprofiel en een beperkte samenhang in het specifiek gedeelte.

Leerlingenbegeleiding

Er wordt in de wetenschappen geschikt lesmateriaal gebruikt: voor toegepaste chemie een handboek aangevuld met eigen cursusmateriaal, voor toegepaste biologie een mengsel van eigen cursusmateriaal en kopieën uit verschillende bronnen, ook invulbladen (de afwerking is niet altijd fraai, de actualiteit in beperkte mate geïncorporeerd), voor toegepaste fysica een schitterende cursus (aanschouwelijk met gebruik van zowel simpel als geavanceerd materiaal, gestructureerd, aandacht voor actualiteit en leefwereld, uitdagend, verwijzingen naar bronnen). De leraren hebben soms te weinig tijd om wetenschappelijke nieuwsberichten of artikels in hun lesmateriaal op te nemen; samenwerking met talen zou hiervoor een oplossing kunnen bieden.

In alle vakken kunnen leerlingen met studieproblemen rekenen op de individuele inzet van de vakleraar. Zo worden er op initiatief van de vakleraar diverse inhaalmomenten georganiseerd.

Het ICT-gebruik omvat vooral algemene toepassingen (tekstverwerking, informatie opzoeken, rekenblad, presentatie) en weinig specifieke toepassingen zoals meten of grafieken opstellen.

De studiekeuzebegeleiding is goed. De leerlingen maken een opvallend brede keuze, weinig in de verpleegkundige sector. Hierbij speelt ook de stage een rol, omdat ze de leerlingen laat kennis maken met verschillende beroepen.

Leerlingevaluatie

De school opteert voor een klassieke evaluatie gebaseerd op dagelijks werk en proefwerken ook voor de praktische vakken. De school wil leerlingen kansen geven. Zo krijgen de leerlingen voor dagelijks werk veel kansen om via verschillende toetsmechanismen een goede score te behalen.

Voor de wetenschapsvakken zijn er voldoende evaluatiemomenten; de toetsen zijn in het algemeen klassiek van vraagstelling, de vragen zijn duidelijk van formulering, de lay-out is soms middelmatig verzorgd. Op de proefwerken worden soms vragen van het dagelijks werk letterlijk hernomen, wat een beetje mager is voor een derde graad; ook worden de vragen van het vorige schooljaar in sterke mate gekopieerd.

De vakgroepen besteden veel aandacht aan de geïntegreerde proef. Voor de realisatie ervan, die zowel proces- als productgericht is, werd een draaiboek uitgewerkt. De proef vertoont een sterke variatie op het vlak van de indeling van het werk: sommige werken beperken zich tot een uitgebreide beschrijving van een maatschappelijk probleem, andere bespreken een ziekte en haar behandeling, in een aantal gevallen aangevuld met een kleine onderzoeksopdracht. Het taalgebruik is over het algemeen behoorlijk, niet te moeilijk en niet al te letterlijk overgenomen uit de bronnen. Een deel van de werken heeft een redelijk niveau. In het algemeen stralen ze echter te weinig uitdaging uit door het overwicht van het beschrijvende deel. Een persoonlijke genuanceerde kritische inbreng ontbreekt soms totaal.

Voorbeelden van goede praktijk

- De aandacht voor brede vorming.
- De psychosociale begeleiding van leerlingen.

Werkpunt

- De geïntegreerde proef minder beschrijvend maken.

3.1.4 Studiegebied Personenzorg tweede en derde graad BSO en TSO

BSO Kinderzorg

BSO Thuis- en bejaardenzorg

BSO Verzorging-voeding

BSO Verzorging

TSO Leefgroepenwerking

- ✓ *De leerplandoelstellingen van TV/PV huishoudkunde en TV/PV verzorging worden in de studierichtingen BSO Kinderzorg, Thuis- en bejaardenzorg, Verzorging-voeding en Verzorging in voldoende mate gerealiseerd.*
- ✓ *De leerplandoelstellingen van TV en stages verzorging worden in de studierichting TSO Leefgroepenwerking in voldoende mate gerealiseerd.*

Leerplanrealisatie

In de meeste studierichtingen worden recent nieuwe leerplannen gebruikt. Hierdoor is de visie van de vakwerkgroep m.b.t. de leerplanrealisatie veeleer verscheiden. Ook door diverse contextfactoren (de vele deeltijdse opdrachten, de recente aanwervingen, de uitbreiding van het studieaanbod en de wijzigingen in de attributies) is het opzetten van leerlijnen doorheen de verscheidene opleidingen nog niet vertaald naar concrete afspraken m.b.t. het geïntegreerd realiseren van de leerplandoelstellingen.

De schoolleiding is er ondanks de hoger geschetste contextfactoren toch in geslaagd in de meeste studierichtingen een leraar als ankerfiguur aan te stellen, wat de continuïteit binnen de opleiding bevordert. Hierdoor en door het engagement van de leraren en de geëigende visie van de vakgroep biedt de opleiding die de leerlingen krijgen vanuit de diverse vakken, waarborgen voor de realisatie van de meeste leerplandoelstellingen.

Zo komen momenteel de vele thema's uit de verscheidene leerplannen in voldoende mate aan bod. In quasi alle vakken krijgen leerlingen voldoende oefenmomenten om de algemene beroepsvaardigheden te verwerven.

De integrale aanpak en het thematisch werken in het specialisatiejaar TSO Leefgroepenwerking worden ondanks de grote diversiteit van leerlingeninstroom gerealiseerd door de inzet van de vakleraren. Soms gaat lestijd verloren aan proefwerken voor praktijkvakken buiten de reguliere evaluatieperiode. Hoewel de leerplannen verdieping en verbreding van leerplandoelstellingen nastreven, wordt dit doel niet altijd bereikt in het curriculum verzorging en organisatiehulp (zie verder leerlingenevaluatie), ondanks de inzet van de individuele leraar.

De leerlingen van de specialisatiejaren BSO Kinderzorg (KZ) en BSO Thuis- en bejaardenzorg (TBZ) werden in het verleden voor een aantal vakken samengezet. Hierdoor was een optimale leerplanrealisatie in TBZ onmogelijk. Dit schooljaar werd dat rechtgezet, waardoor de leraren de leerplandoelstellingen wel realiseren. De leerplanrealisatie in TBZ wordt dit schooljaar extra ondersteund door nieuw cursusmateriaal en leermiddelen.

De ondersteuning van de leerplanrealisatie door het opgelegde schooldocument 'jaarvorderingsplan' is veeleer beperkt. Zo zijn de huidige vorderingsplannen vaak overbodige administratieve documenten die veeleer vakgericht zijn. Ze streven slechts in beperkte mate naar integratie. De vorderingsplannen worden meestal jaar na jaar ongewijzigd hergebruikt. Op die wijze verhogen ze enkel de papierberg voor de school.

De vaklokalen 'Verzorging' voldoen aan de leerplanvereisten. De infrastructuur van de didactische keukens is verscheiden; voor een aantal vaklokalen is een renovatie gepland. De ondersteuning m.b.t. de organisatie van het praktijkonderricht voeding en de toelevering van verwerkingsproducten verloopt vlot. Ook hechten de vakleraren tijdens de lessen voeding veel belang aan hygiëne, hoewel niet altijd alle leerlingen de verplichte bescherming dragen. De tafeletiquette is binnen de BSO-opleidingen een belangrijke attitude die strikt wordt opgevolgd door de leraren.

De vakgroepwerking is momenteel nog te veel gericht op praktische afspraken voor de verscheidene vakken van de opleiding. Visieontwikkeling m.b.t. studierichting en/of opleidingsgerichte aanpak, het opzetten van leerlijnen en het opstellen van evaluatiecriteria komen in verslagen haast niet voor.

Binnen de verscheidene studierichtingen hebben leraren een geëigende visie op de stages ontwikkeld. Organisatorisch worden de stages goed opgevolgd door middel van effectieve begeleidingsactiviteiten. De gehanteerde werkwijze van blokstages biedt kansen voor verdieping en remediëring. De verantwoording voor alternerende stages in Kinderzorg, Thuis- en bejaardenzorg en Organisatiehulp is niet duidelijk.

De stages worden op een correcte wijze georganiseerd. De stageplaatsen zijn goed gekozen. De leraren spelen in op het specifiek tewerkstellingsaanbod van de regio. De stageactiviteiten sluiten meestal aan bij de opleiding. Per opleiding wordt een administratief stageregister opgemaakt. Dit stageregister bevat alle noodzakelijke stagedocumenten. De stageovereenkomst is niet volledig conform de regelgeving opgemaakt, wat juridisch aanleiding kan geven tot discussie. De stage wordt opgevolgd door diverse leraren die betrokken zijn bij de opleiding. Met gerichte opdrachten en effectieve begeleidingsactiviteiten wordt het niveau van de stages bewaakt. De leraren-stagebegeleiders waken erover dat de stageactiviteiten in hoofde van elke leerling zoveel mogelijk worden ingeoeffend tijdens het leerjaar.

Het inventariseren van de stageactiviteiten en de stageplaatsen van de leerlingen gedurende hun schoolloopbaan is erg verscheiden en geschiedt nog niet altijd gestructureerd, waardoor overlap mogelijk is.

Over het algemeen wordt er gedifferentieerd volgens de stageplaats en volgens de vordering van de individuele leerling. Niet altijd zijn stageactiviteiten gesteund op een lijst met competenties. Recent werd wel een poging gedaan om een ontwerp van vakspecifieke competenties en vaardigheden op te stellen. In de studierichting Organisatiehulp (eerste maal organisatie van stages in III,2) is men nog zoekende voor de stages, waardoor niet alle componenten van de opleiding (leerplanvereisten) tijdens de stages optimaal kunnen worden ingeoeffend.

De stagedocumenten verantwoorden de activiteiten en tonen het lerend karakter van de stage aan. Op geregelde tijdstippen worden de stage-ervaringen van de leerlingen besproken en geëvalueerd. Momenteel is dit nog te informeel en niet gestructureerd. De leraren hebben in hun opdracht nog geen geroosterd overlegmoment voor feedback over de stages.

Over het algemeen is de standaardtaal streekgekleurd. De instructietaal en de begripsvorming worden met behulp van specifieke woordenschatlijsten (lijsten met moeilijke woorden uit het vakjargon) ondersteund. In de studierichting Organisatiehulp is dat mooi geïntegreerd in de leerlingencursus. De leerlingencursussen en stagedocumenten worden regelmatig gecorrigeerd op taal.

De visie op de GIP en de organisatie ervan tonen in het TSO een grote leerplangerichtheid. De vakgroepen besteden veel aandacht aan de GIP en trachten ze in overeenstemming te brengen met het profiel van de studierichtingen. Er is voor de leerlingen een draaiboek uitgewerkt, waarin het proces en het product worden toegelicht. Door het ontbreken van een breder overleg blijft de proef echter nog te vakgericht en te weinig gericht op de totaliteit van het specifiek gedeelte van de opleiding. In het specialisatiejaar TBZ en in de studierichting Organisatiehulp (voor de eerste maal georganiseerd) is men met betrekking tot de GIP nog zoekende. Het concept van de GIP is erg arbeidsintensief voor de leerlingen en voor de begeleidende leraren.

Leerlingenbegeleiding

Dit schooljaar hebben heel wat leraren voor diverse vakken en/of vakonderdelen ter ondersteuning van de leerplanrealisatie en het leerproces nieuwe leerlingencursussen opgesteld. Dit leerlingenmateriaal oogt erg verzorgd. Tijdens de doorlichting werd vastgesteld dat deze cursussen nog te veel vakgericht (voor PV en voor TV) zijn opgedeeld en niet altijd een integratie beogen. Hierdoor is er voor een aantal vakken overlap van leerstof en in een enkel geval is er tegenspraak. Uit leerlingendocumenten blijkt dat de cursussen op een gepaste wijze worden aangewend. In een enkel vak wordt door de leerlingen nog veel genoteerd. De meerwaarde van deze schrijfoefeningen werd tijdens de doorlichting niet bewezen.

Leerlingen met studieproblemen kunnen rekenen op de individuele inzet van de vakleraar. Zo worden er op initiatief van de vakleraar diverse inhaalmomenten georganiseerd.

Voor heel wat leerlingen ligt de studiekeuze vast bij inschrijving. Ondanks dit gegeven worden in het kader van loopbaanbegeleiding de leerlingen op geregelde tijdstippen geïnformeerd over de inhoud van de derde graad, de specialisatiejaren en de mogelijkheden van vervolgonderwijs (de vierde graad op de campus of een opleiding in het hoger onderwijs).

Leerlingenevaluatie

De school opteert voor een klassieke evaluatie gebaseerd op dagelijks werk (DW) en proefwerken, ook voor de praktische vakken. Hierdoor worden de leerlingen voor diverse praktische vakken schriftelijk bevraagd m.b.t. bepaalde toepassingen, wat niet altijd evident is. Daar deze evaluatie wordt georganiseerd voor de reguliere evaluatieperiode, worden tal van praktische lessen eind november en eind mei opgeschort voor evaluatie. Hierdoor gaat veel effectieve lestijd verloren.

De school wil leerlingen kansen geven. Zo krijgen de leerlingen voor DW veel kansen om via verschillende toetsmechanismen een goede score te behalen. Desondanks zijn de verscheidene vakgroepen zich bewust van het spanningsveld tussen de visie op leren en de actuele evaluatiepraktijk. Ook hebben leraren door het ontbreken van concrete leerlijnen en wisselende attributies nog geen eenduidige visie op de vorderingen van leerlingen. Hierdoor is de evaluatie soms leraargebonden en hebben individuele initiatieven soms weinig rendement. Een gevolg is dat de leerlingenevaluatie niet altijd de garantie biedt dat de leerlingen de doelstellingen van het leerplan beheersen. Zo werd tijdens de doorlichting vastgesteld dat er in de derde graad een leerling problemen heeft met de basisvaardigheden van de tweede graad, wat repercussies heeft op de kwaliteit van de stages en de latere tewerkstellingskansen.

Studie van de huidige evaluatie leert dat er niet altijd een doelgericht en doordacht evaluatiebeleid wordt toegepast. Inhoudelijk zijn de proefwerken erg verscheiden.

- In het TSO zijn de proefwerken erg theoretisch. Ze peilen naar de kennis van leerstofgehelen uit het leerplan. Soms zijn de proefwerkvragen louter afgestemd op reproductie.
- De proefwerken in het BSO peilen hoofdzakelijk naar reproductie. In enkele proefwerken wordt gewerkt met meerkeuzevragen die gokken op het proefwerk mogelijk maken.
- Voor een aantal vakken is het hergebruik van proefwerkvragen een traditie.

Diverse leraren beschikken over eigen evaluatiedocumenten. Door de veelheid van evaluatiegegevens is het hanteren van dergelijke documenten complex en niet altijd relevant. Zo heeft de evaluatie inhoudelijk niet altijd voldoende diepgang wat zelfevaluatie, vaardigheidsevaluatie en feedback betreft. Het stroomlijnen van de evaluatiepraktijk en een betere aansluiting op het leerplan zijn dan ook noodzakelijk.

De vakgroepen baseren de beoordeling van de GIP op het proces en het product. De rapportage ervan is uiteenlopend naargelang van de studierichting.

Voorbeelden van goede praktijk

- De teamgeest onder de leraren.
- De organisatie van de stages.
- De aandacht voor brede vorming
- De initiatieven voor taalcorrectie.
- De psychosociale begeleiding van leerlingen.

Werkpunt

- De evaluatiepraktijk kritisch onderzoeken en optimaliseren.

3.1.5 Studiegebied Personenzorg vierde graad BSO (modulair)

- ✓ *De basiscompetenties en de sleutelvaardigheden in de modules initiatie verpleegkunde, verpleegkundige basiszorg, oriëntatie algemene gezondheidszorg, oriëntatie ouderenzorg en geestelijke gezondheidszorg en toegepaste verpleegkunde worden in voldoende mate gerealiseerd.*

Realisatie basiscompetenties en sleutelvaardigheden

De school heeft de te bereiken basiscompetenties vooropgesteld bij alle onderwijsactiviteiten. Binnen de modules initiatie verpleegkunde, verpleegkundige basiszorg (eerste leerjaar), oriëntatie algemene gezondheidszorg, ouderenzorg en geestelijke gezondheidszorg (tweede leerjaar) en toegepaste verpleegkunde (derde leerjaar) worden de voorgeschreven basiscompetenties en sleutelvaardigheden in voldoende mate verworven.

De thematisch opgestelde cursussen zijn gebaseerd op de verplichte basiscompetenties en sleutelvaardigheden. Het lerarenteam heeft de verschillende aspecten van kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes geïntegreerd uitgewerkt in de verschillende thema's. Het thematisch aanbieden van de leerstof leidt tot een goede integratie van theorie en praktijk (kennen, kunnen en zijn), waarbij het begrip 'vak' is verdwenen.

De cursusopbouw in het modulaire traject is nog in evolutie. Men streeft naar een doordacht en uniform concept. In elk thema zijn de basiscompetenties gerangschikt via vier eenheden die bepalend zijn voor de inhoud van de modulair georganiseerde verpleegopleiding nl. methode en visie, zorg, communicatie en gezondheidsopvoeding.

De doelstellingen worden consequent vermeld per thema en voor de themaonderdelen, maar eerder beperkt voor de evaluatieoefeningen. Omdat de volledige beheersing van een groot aantal basiscompetenties pas op het einde van het traject kan gerealiseerd worden, is het belangrijk dat de doelstellingen taxonomisch verantwoord zijn opgesteld. Dit is nog niet volledig gerealiseerd.

De leraren staan als vakbekwame beroepsopleiders tegenover de studenten. De inhoud van de verpleegkundige vakken is over het algemeen van een gemiddeld niveau met aandacht voor de geëigende terminologie en een eigentijdse inhoud. De leerstof is voor vrijwel alle vakken aangepast aan de eigentijdse technieken en theorieën. Toch dient de school alert te blijven voor de vernieuwingen op het werkveld. Zo wordt er nog een oude, voorbijgestreefde cursus MVG¹⁰ gedoceerd, terwijl een complete nieuwe versie (MVG2) in de ziekenhuizen werd geïmplementeerd. Er is aandacht voor details en een patiëntgerichte attitude. In de praktijklessen wordt verwezen naar de thuissituatie en de rusthuizen. Op die manier leert de student de aangeleerde techniek flexibel toepassen in andere omstandigheden en in een andere omgeving.

Ongeveer de helft van de opleiding vindt plaats op het werkveld onder de vorm van stages. De stages worden georganiseerd in een bloksysteem waarbij lesweken afgewisseld worden met twee tot zes stageweken. De algemene stagedoelstellingen worden in voldoende mate inhoudelijk gerealiseerd. De stages zijn in hoofdte van de studenten voldoende gedifferentieerd en evenwichtig gekozen, conform de richtlijnen ter zake en aangepast aan het profiel van de vierdegraadsverpleegkundige. Alle studenten gaan tijdens de opleiding op stage in een RVT, de thuisverpleging, een psychiatrisch ziekenhuis en verscheidene afdelingen van een klein en een groot ziekenhuis. De stages zijn goed voorbereid en georganiseerd. In beide campussen bestaat er voor elke stageplaats een steekkaart met alle gegevens over de stageplaats. In de campus te Jette worden deze door de student intensief gebruikt ter voorbereiding en als leidraad bij het opstellen van de stagedoelstellingen. Bij de start van elke nieuwe stage is er een voorbereiding op school, een introductie in het ziekenhuis of op de stageplaats en een kennismaking met de dienst.

---

¹⁰ MVG: minimaal verpleegkundige gegevens.

Door de stages krijgen de studenten kansen om hun eigen leerproces in handen te nemen. De stages zijn doelgericht: vóór de start van elke stageperiode formuleert de student een aantal doelstellingen die gericht zijn op de arbeidsattitude, de relationele vaardigheden en het oefenen en toepassen van beroeps- en verpleegkundige vaardigheden. De persoonlijke stagedoelstellingen van de stagiair worden echter erg summier geformuleerd.

Uit de stageschriften blijkt dat de studenten het beroep en het beroepenveld kennen en de eigen motivatie toetsen. De studenten dienen per stageplaats één zorgvrager te observeren, van opname tot ontslag, daarvan de verpleegproblemen te inventariseren en het systematisch verpleegkundig handelen daarop af te stemmen. Per dag dienen ze twee verpleegproblemen verder uit te werken. De studenten mogen actief deelnemen aan de briefing en vullen ook het verpleegdossier in. Stagiairs van het laatste leerjaar krijgen ook, onder supervisie van de mentoren, een aantal patiënten toegewezen. De taakverdeling en -invulling, de patiëntbespreking, de rapportering en het overleg zijn goed georganiseerd. De school heeft voldoende ruimte om stages optimaal te organiseren, rekening houdend met het aantal stageplaatsen, het aantal studenten en de stagebegeleiding.

Per campus wordt de onderlinge samenhang en de betrokkenheid van de leraren gegarandeerd door overleg over de organisatie van de opleiding door de coördinator, de technisch adviseur, de stagecoördinatoren en de moduleverantwoordelijken. Vakgroepoverleg over de campussen heen gebeurt echter enkel per e-mail en hoofdzakelijk informeel. De expertise, die in beide campussen aanwezig is, wordt onvoldoende benut om de opleiding optimaal uit te werken en af te stemmen. Gestructureerd vakgroepoverleg over de samenstelling van de cursus en thema-inhouden, de evaluatie, de planning, ... gebeurt onvoldoende. Er wordt weinig vakdeskundige en organisatorische nascholing gevolgd.

De meeste lessen vinden plaats in aangename, voldoende ruime en goed uitgeruste vaklokalen. Oefensets en materialen zijn ordelijk gerangschikt. De materialen waarmee geoefend wordt, zijn eigentijds. Er is op het vlak van didactisch oefenmateriaal een nauwe samenwerking met de instellingen. Zo kan de school rekenen op de medewerking van de instellingen om een aantal technieken op het werkveld aan te bieden en in te oefenen. Dit vormt een belangrijke meerwaarde voor het praktijkgerichte van de opleiding.

De goed uitgebouwde bibliotheek vormt een meerwaarde voor de studenten. Ze kunnen beschikken over recente boeken en vaktijdschriften. De mediatheek beschikt over voldoende computers. Alle studenten hebben toegang tot het internet, videofilms en cd-roms.

De school neemt nog geen initiatieven om een mentorenwerking op te zetten. Op initiatief van het universitair ziekenhuis Brussel wordt er vorming voor mentoren georganiseerd in de campus te Jette. De campus in Mechelen organiseert nog geen vormingen voor mentoren met het oog op het samenwerken met studenten, feedback geven, ... Elk schooljaar is er een overlegvergadering tussen de school, de mentoren en de stagecoördinatoren.

Leerlingenbegeleiding

Instromers worden extra begeleid door inhaallessen en de eerste module wordt aangeboden met twee snelheden. Het studentenprofiel is heterogeen; studenten met een vooropleiding, studenten verwezen door de VDAB, studenten uit het ASO, ... Men kan deelnemen aan een vrijstellingsproef voor de eerste module, maar het aantal verleende vrijstellingen is beperkt.

De stagebegeleiding verloopt sterk studentgericht. Elke student wordt op de stageplaats, via werkbegeleiding, begeleid door de stagebegeleider. De school biedt een duidelijk overzicht over de aan te leren vaardigheden van de opleiding in het "jaaroverzicht verpleegtechnische activiteiten". In de campus te Jette wordt dit document consequent door de studenten, op de werkplek, bijgehouden. Dit biedt een duidelijk overzicht van de aangeleerde, toegepaste en zelfstandig uitgevoerde handelingen voor de stagebegeleiders en de mentoren. Het begeleidingsdocument voor de stage omvat de individuele en algemene leerdoelen per stageperiode en een evaluatie- en volgsysteem. De stageopdrachten worden opgevolgd en voorzien van schriftelijke en mondelinge feedback. De stageverslagen worden systematisch opgebouwd en worden inhoudelijk sterker naargelang de student

vordert in de opleiding en de modules. De stagiairs worden voldoende frequent en deskundig begeleid. Hun vorderingen en werkpunten worden tijdig besproken zodat het leerproces kan worden bijgestuurd.

De cursussen hebben een inhoudstafel en vermelden doelstellingen. Het cursusmateriaal is vrij theoretisch samengesteld. Grafieken, tekeningen of schema's zijn zelden geïntegreerd en worden tijdens de lessen ter beschikking gesteld van de studenten. Aangezien de student ook nog heel wat notities moet nemen, wordt de cursus daardoor onoverzichtelijk (bv. de paginanummering klopt niet meer en het overzicht verdwijnt), wat het studeren zeker niet ten goede komt.

De thema's sluiten aan op de werksituatie van de studenten. De leraar maakt gebruik van stage-ervaringen, praktijktoepassingen en casussen.

Tijdens de bijgewoonde lessen is er voldoende interactie met de studenten. De studenten zijn actief bezig en worden gestimuleerd in het oplossen en uitvoeren van opdrachten. De opbouw van de lessen is logisch, gebeurt stapsgewijs en eindigt met een nabeschuiving, een evaluerende synthese en richtlijnen voor het instuderen. Er wordt gebruik gemaakt van actieve werkvormen en multimedia (bv. cd-rom hef- en tiltechnieken).

Zelfstandigheid wordt voldoende gestimuleerd door groepswork, zelfstandig werk en werken met voor- of natakten. De leraren geven doorgaans voldoende aandacht aan een haalbaar tempo voor het aanbrengen van de leerstof en het bevattingsvermogen van de individuele student. De studenten worden gestimuleerd tot zelfreflectie en zelfevaluatie. De resultaten zijn echter beperkt.

De klasgroepen zijn klein waardoor een goede toetsing en bevraging tijdens de les mogelijk is. Op vraag worden er inhaallessen of bijlessen georganiseerd.

Studenten kunnen in vrije momenten, mits voorafgaande afspraak, onbeperkt oefenen in de techniekklas.

De gedifferentieerde onderwijsactiviteiten (GOA) worden ingevuld zoals ze bedoeld zijn, nl. de individuele studenten ondersteunen in het wegwerken van hiaten of het verdiepen en verruimen van de leerinhoud.

Leerlingenevaluatie

De studenten worden permanent en gespreid geëvalueerd. Studenten kunnen klassikaal, in samenspraak met de leraar, een pre-evaluatie van een themaonderdeel aanvragen. Dit onderdeel wordt dan niet meer geëvalueerd bij het examen.

De stagebeoordelingen wijzen op een degelijke begeleiding en systematisch overleg tussen stagebegeleiders en stagementoren. De student krijgt een dagelijkse beoordeling. Op het einde van de stage volgt een totale evaluatie in aanwezigheid van de stagebegeleider, de mentoren, de hoofdverpleegkundige en de stagiair. Indien nodig worden er werkpunten voor de volgende stageperiode geformuleerd.

De opgaven van de proefwerken zijn bewust opgesteld met de leerdoelen als uitgangspunt waarbij zowel kunnen (vaardigheden) als kennen (cognitief) geëvalueerd worden. De vraagstelling van de cognitieve evaluatie is sterk gebaseerd op theoretische kennis en reproductie. De attitudes worden nog te vaag omschreven en onvoldoende doelgericht geëvalueerd.

De studenten krijgen kansen om door middel van individuele of groepsopdrachten te bewijzen dat zij het geleerde kunnen toepassen en transfereren naar concrete situaties. De themadagen waarbij de studenten een workshop uitwerken voor toekomstige studenten zijn daar een mooi voorbeeld van.

De vorderingen van de studenten worden op een aangepaste en gevarieerde wijze geëvalueerd door middel van vooral mondelinge en schriftelijke evaluatie. Proces- en productevaluatie, zelfevaluatie, evaluatie door medestudenten en portfolio-evaluatie komen weinig voor.

Uit een steekproef blijkt dat hetzelfde antwoord steeds evenwaardig gehonoreerd wordt. De studenten weten in welke mate zij vorderen doordat de resultaten onmiddellijk teruggekoppeld worden, tijdens en na de leeractiviteiten. Zij worden regelmatig getoetst en de resultaten van de toetsen, taken en proefwerken worden in de les besproken.

Voorbeelden van goede praktijk

- De intensieve werkbegeleiding van de stagiairs op de stageplaatsen.
- De gedreven inzet en het engagement van het lerarenteam.
- De themadagen.
- De cd-rom hef- en tiltechnieken.

Werkpunten

- Door interne kwaliteitszorg de realisatie van de basiscompetenties en sleutelvaardigheden plannen en opvolgen.
- De cursusopbouw optimaliseren en bv. tekeningen, schema's, grafieken integreren.
- Gestructureerd vakgroepoverleg tussen beide campussen activeren.
- De vorming voor mentoren initiëren.
- Het nut van een portfolio voor de studenten nagaan.

3.2 Vakoverschrijdende eindtermen

Tweede en derde graad

✓ *Er is een aanzet voor een planning m.b.t. het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen.*

Vanuit haar studieaanbod heeft de school een actief gezondheidsbeleid uitgewerkt (met activiteiten rond obesitas, fruit eten, gezonde automaten, beweging tussen de middag, relationele en seksuele vorming, drugsbeleid, ...). Voor opvoeden tot burgerzin worden activiteiten georganiseerd zowel in de school (vooral vanuit het GOK-thema participatie) als tijdens studiebezoeken, bv. aan Breendonk. Bij een aantal activiteiten wordt samengewerkt met de wereldwinkel. Voor milieueducatie heeft de school een werkgroep die ervoor zorgde dat het derde logo van MOS (Milieuzorg op school) werd behaald. Voor muzisch-creatieve vorming zijn er initiatieven zoals de 'kunstknutsels' en het opzetten van de elektronische schoolkrant. Algemeen is de rol van de leerlingenraad positief, bv. door initiatieven op het vlak van gezondheid uit te werken en het peter-meter systeem voor de eerste graad onder zijn hoede te nemen.

De school had tot voor kort geen zicht op haar inspanningen, daarom werden onlangs de initiatieven en de bijdragen van de vakken geïnventariseerd. Het blijkt dat de meeste vakoverschrijdende eindtermen worden nagestreefd. Voor de overige zal worden nagegaan waar deze een plaats kunnen krijgen.

3.3 Kernproces in relatie tot het schoolbeleid

Curriculum

Het streven van de school naar een hoog studiepeil wordt in de meeste studierichtingen waargemaakt. De realisatie van de leerplandoelen van de vakken is meestal goed.

De beleidsprioriteit 'versterking van de vakgroepwerking' is minder succesvol. De beperkte sturing leidt ertoe dat de werking weinig verder komt dan praktische, noodzakelijke afspraken. Aangezien er vooral overleg bestaat tussen leraren van een vakgebied en niet van een studierichting, hebben te weinig leraren oog voor de profielen van de studierichtingen.

De initiatieven op het vlak van de brede vorming hebben een behoorlijk draagvlak, zowel bij leraren als leerlingen.

De samenhang tussen theorie en praktijk varieert vakafhankelijk. De band van de opleiding met de stages is dan weer zeer goed. De meeste stages betekenen een reële meerwaarde.

De resultaten van het taalbeleid zijn vaag. Naast leraren die zorgvuldig de taalfouten corrigeren in geschreven werken of die hulpmiddelen zoals lijsten met terminologie hanteren, zijn anderen zich amper bewust van hun mogelijke inbreng op dat vlak. Anderzijds blijken de leerlingen een degelijke mondigheid te hebben verworven: ze kunnen in een gepast taalregister deelnemen aan een gesprek en hierbij op een correcte manier, genuanceerd en duidelijk hun mening verwoorden.

Leerlingenbegeleiding

De relatie tussen leraren en leerlingen is goed, ook buiten de lessen en ook met personeelsleden die taken vervullen in de leerlingenbegeleiding.

Voor de ondersteuning van het leerproces zijn er voldoende leermiddelen aanwezig. Gelet op de periode waarin de school is doorgelicht, is het minder duidelijk hoe de leermiddelen worden gebruikt. De cursussen en notities, die sterk uiteenlopend van kwaliteit zijn, wijzen echter op sterke verschillen in aanschouwelijkheid en leerlingactiviteit.

Ook het ICT-gebruik is leraarafhankelijk. Het beleid dat de school is gestart, is zeker nuttig. Het zal nu prioritair worden niet alleen te leren informatie opzoeken, maar ook om meer vak- en profielspecifieke toepassingen te introduceren. Pedagogisch zijn al mooie voorbeelden beschikbaar van de vakgroep

lichamelijke opvoeding die een elektronisch leerplatform lanceerde met opdrachten voor leerlingen en die ook de vakgroepwerking versterkte door elektronische communicatie.

Een sterke pijler van de leerlingenbegeleiding is de begeleiding van de stages. Er wordt goed werk geleverd bij de keuze van de stageplaatsen, het bepalen van de opdrachten van de leerlingen, de opvolging van de leerlingen ter plaatse, het meewerken van de stagebegeleiders, de beoordeling door de stagebegeleiders en de stagementoren.

De studiekeuzebegeleiding blijkt degelijk te functioneren. De meeste leerlingen hebben een keuze kunnen maken. Hun keuzeproces leidde tot uiteenlopende studies, niet steeds voor de hand liggend maar wel gemotiveerd. Sommige leerlingen nemen de ondersteuning van de school niet ernstig en kiezen in hun secundair onderwijs ongeschikte studierichtingen, ondanks klassenraadadviezen.

Leerlingenevaluatie

Globaal leidt het weinig sturende evaluatiebeleid tot een erg grote besteding van onderwijstijd aan evaluatie. Sommige vakgroepen examineren onnodig: heel wat praktische vaardigheden kunnen een heel jaar door geëvalueerd worden. Een proefwerk voor practicumvakken zonder extra moeilijkheden biedt geen meerwaarde en moet dan ook geen bijzondere quotering krijgen (anderzijds zou het voorschotelen van onbekende moeilijkheden tijdens een proefwerk voor practicumvakken niet billijk zijn, want de leerlingen hebben daarvoor geen oefenkans gehad).

De leerlingen zijn behoorlijk op de hoogte van wat ze moeten kennen en kunnen.

De evaluatie van laboratorium- en onderzoeksvaardigheden staat niet op punt, terwijl ze in een aantal studierichtingen toch tot de kern van het opleidingsprofiel horen. In het algemeen hebben de initiatieven voor procesevaluatie en evaluatie van vaardigheden en attitudes nog niet geleid tot een effectief resultaat. Zo is de quotering voor 'gedrag' op het rapport geen stimulerende vorm van evaluatie; het is ook een weinig zeggende vorm van rapportering.

De stagebeoordeling is goed. De communicatie met de ouders over de resultaten kan in een aantal studierichtingen beter.

Interne kwaliteitszorg kernproces

De GOK-werking heeft beleidsmatig werken aan kwaliteit een duw in de rug gegeven. Er wordt gezorgd voor het zichtbaar maken van resultaten en voor het introduceren van de pdca-cirkel.

4 WELKE RESULTATEN BOEKT DE SCHOOL?

4.1 Schoolrendement

- ✓ *Rekening houdend met de eigenheid van de school is het algemeen rendement goed. Dit blijkt uit de gemiddelde resultaten, de zittenblijvers en schoolverlaters, de doorstroming naar het hoger onderwijs en de tewerkstelling.*

De school reikt globaal een percentage A-attesten uit dat iets boven het Vlaams gemiddelde ligt. Er worden iets meer uitgestelde beslissingen genomen dan gemiddeld. Ze situeren zich vooral op het einde van het eerste leerjaar van de derde graad (15 % in III,1 BSO en 17 % in III,1 TSO).

De retentiviteit is hoog: de vier vijfden van de TSO-leerlingen die studies aanvat in de school, beëindigt ze er met succes. Voor het BSO gaat het over de twee derden.

De resultaten van de leerlingen in het hoger onderwijs waarover de school beschikt, hebben een beperkte relevantie, aangezien een deel van de studierichtingen ondertussen een andere naam (en invulling) kregen. De leerlingen van de toenmalige studierichting Verpleegaspiranten hadden een mooie slaagkans in het hoger onderwijs met één cyclus. Voor leerlingen uit Sociale en technische wetenschappen lag de slaagkans beduidend lager, soms onrustwekkend laag. Tijdens de stagebegeleiding ontmoeten de leraren veel van de oud-leerlingen van verschillende studierichtingen die ondertussen tewerkgesteld zijn in de stageplaats, wat zou kunnen aangeven dat de tewerkstelling vlot verloopt.

De afwezigheidscijfers liggen behoorlijk hoog; soms bedragen ze het dubbele van het Vlaams gemiddelde. Vergelijking met de doorlichtingsverslagen van andere scholen met BSO, KSO en TSO toont dat de school op dat vlak niet afwijkt van de gemiddelde Mechelse situatie. Het is dan ook positief dat de stedelijke overheid netoverstijgende initiatieven neemt rond de problemen die hiermee samenhangen en dat de school hieraan meewerkt.

4.2 Welbevinden

Leerlingen

Onderstaande vaststellingen steunen op de resultaten van de gesprekken die gevoerd zijn bij een representatief staal van de schoolbevolking. Er werden gesprekken gevoerd met leerlingen in groepen van 12 per graad. Hun meningen zijn gerangschikt onder 4 schalen die op hun beurt onderverdeeld zijn in verschillende subschalen. De resultaten worden vergeleken met het gemiddelde van de resultaten van de bevragingen tijdens de schooldoorlichtingen van 2002-2003 en 2003-2004.

Het algemeen welbevinden van de leerlingen en vooral van de leerlingen van de tweede graad, ligt gemiddeld erg hoog.

Beleving en tevredenheid op klas- en schoolniveau

De leerlingen beschrijven de sfeer op school als rustig, sociaal en open. Ze vinden dat ze voldoende inspraak hebben en dat de leerlingenraad ernstig wordt genomen. Over het schoolreglement zijn ze zeer tevreden. Het is streng maar rechtvaardig en het wordt doorgaans consequent toegepast. Alleen de leerlingen van het zevende leerjaar voelen zich wat betutteld. Zij zouden op dezelfde wijze behandeld willen worden als de leerlingen van de vierde graad.

Volgens de leerlingen is het schoolgebouw behoorlijk ingericht en goed onderhouden. De overwegend grijze muren mogen van hen wel een vrolijker kleurtje krijgen. De lagere leerjaren zouden buiten graag wat meer ruimte krijgen en soms is er ook in de polyvalente zaal wat te weinig plaats. Over de hygiëne van de toiletten zijn de leerlingen unaniem ontevreden, al zijn ze daar grotendeels zelf de oorzaak van.

De leerlingenbegeleiding krijgt een pluim. Het personeel is vriendelijk en heel hulpvaardig. Ook in de klas ervaren de leerlingen het leef- en leerklimaat als aangenaam. Het contact met de leraren is bijzonder goed. De leerlingen vinden dat ze hun mening mogen uiten, dat er naar hen wordt geluisterd en dat de leraren steeds bereid zijn om hen te helpen. Over de lessen lopen de meningen uiteen, maar in het algemeen vindt men ze wel voldoende boeiend. Ook over de schoolactiviteiten is men het niet eens. In de tweede graad vindt men dat de school er voldoende organiseert, in de derde graad en vooral in het TSO is dat veel minder het geval. Daar scoort dit item lager dan het Vlaamse gemiddelde.

Beleving en tevredenheid m.b.t. leerprogramma en studiedruk

Over het leerprogramma is vooral de derde graad van het BSO zeer tevreden. In het TSO is men kritischer. Daar hangt het ervan af of de leraar er met zijn lessen in slaagt hen de zin van het vak voor de opleiding bij te brengen.

De studiedruk scoort heel divers. In de tweede graad ligt het welbevinden hierover bijzonder hoog, in de derde graad een beetje lager dan het Vlaamse gemiddelde. Veel heeft te maken met het aantal taken en toetsen in de week voor de rapportuitreiking. In de derde graad blijkt dat soms erg veel te zijn. De beoordeling van het werk en de inspanningen scoort dan weer andersom. Daar zijn vooral de leerlingen van de derde graad erg tevreden over. In de tweede graad oordelen de leerlingen van het TSO dat het niet fair is dat men bij minder goed gedrag punten van vakken aftrekt. Ze vinden dat het ene met het andere niets te maken heeft.

Het gedrag

Ook dit item scoort erg verschillend in beide graden. In de tweede graad vindt men unaniem dat de leerlingen zich op school heel goed gedragen, in de derde graad is dat het tegenovergestelde. Zij hebben vooral kritiek op de lagere leerjaren.

De beleving en tevredenheid m.b.t. vrienden

Al bij al zijn de leerlingen tevreden over de contacten met hun medeleerlingen en de sfeer in de klas. Gemiddeld ligt hun welbevinden hierover in de buurt van het Vlaamse gemiddelde.

Personeel

Er werden gesprekken gevoerd met het ondersteunend personeel, de leraren van de doorgelichte vakken en de niet-doorgelichte vakken en leraren die betrokken zijn bij werkgroepen of die de verantwoordelijkheid dragen voor een pedagogische activiteit. Ze waren eensgezind de mening toegedaan dat de school goed functioneert, dat ze erin slaagt om gemotiveerde leerlingen aan te trekken en hen te blijven motiveren, zodat een behoorlijk studiepeil kan worden bereikt. Organisatorisch vinden ze dat de mogelijkheid tot participatie voldoende is en dat er ook voldoende van gebruik wordt gemaakt.

Externe partners

Er werden gesprekken gevoerd met een vertegenwoordiging van de ouderraad, de CLB-medewerker en met stagementoren. De ouders zijn tevreden over de participatie en de communicatie, zeker nu de school in het kader van GOK hieraan gericht aandacht besteedt.

De CLB-medewerker is tevreden over de samenwerking met de school, in het bijzonder over de contacten met de leerlingenbegeleiders en de directie.

De stagementoren hebben goede contacten met de school en zijn tevreden over de samenwerking.

5 CONCLUSIES

5.1 Wat zijn de sterke punten van de school?

- Het participatief beleid.
- De resultaatgerichtheid.
- De brede vorming.
- De stages.
- De mondigheid, de sociale vaardigheden en de verantwoordelijkheidszin van de leerlingen.
- Het aangenaam leefklimaat en het gedreven leerklimaat.
- De leerlingenbegeleiding: psychosociale begeleiding en studiekeuzebegeleiding.
- Het welbevinden van de leerlingen.
- De werking van het secretariaat.
- De inzet van de leraren en in het bijzonder van de leraren belast met een specifieke opdracht.
- De elektronische schoolkrant.

5.2 Wat zijn de zwakke punten van de school?

5.2.1 Punten voor verbetering vatbaar

- Het evaluatiebeleid.
- De vakgroepwerking.
- Het nascholingsplan.
- De samenwerking tussen de twee vestigingsplaatsen van de vierde graad.

5.2.2 Dringende actiepunten

Nihil.

6 ADVIES

Het inspectieteam dat belast werd met de doorlichting van het KTA Paramedisch Instituut te Mechelen brengt bij consensus volgend advies uit m.b.t. erkenning en financiering:

ADVIES

GUNSTIG voor de hele school

Handtekening inspecteur-verslaggever

Jos Van de Velden

Handtekening Inrichtende Macht / Directie

Valère Goossens